

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 43

V Celovcu, dne 24. oktobra 1951

Cena 70 grošev

Na pragu večnosti

Te dni bodo oživila pokopališča. Grobovi — tudi tisti, vse leto pozabljeni — bodo pokriti s cvetjem, kot da je sonce v slovo vsulo nanje vse svoje bogastvo barv...

Velike množice ljudi bodo v tem času obiskale grobove svojih dragih. Mnogi bodo prišli vsi zasoljeni, ker se še niso zacelile rane, ki jih je vsekala s svojo koso nemila smrt. Drugi bodo prišli z bolj lahkim srcem, kajti med njimi in med trohnečimi telesi v zemlji je življenje staklo zvezo, skozi katero se le še motno spominjajo ljubezni, žrtve in bolečin. Tretji pa bodo prišli le iz radovednosti ali v družbi prijateljev, ne da bi bili osebno kaj prizadeti. Prišli bodo tudi taki, ki se druge krati pokopališča iz strahu zelo radi ognejo, ker v njih zbuja strah in občutek groze. Toda te dni, ko je na pokopališčih toliko živih, je njih strah splahnel, v množici se čutijo varnejše in grobovi v cvetju so zgubili zanje svojo grozo.

Vsi pa bodo hodili po počivališču rajnih umerjeni, zbrano, brez glasnega vsakdanjega trušča; tudi njih misli ne bodo zaposlene s trgovskimi posli in ne z načrti za bodoče življenje. Vse bo več ali manj obvladovala misel na te, katerih trupla počivajo pod njihovimi nogami. Ob slabotnih, trepetajočih plamenčkih svečk se jim bo zdelo, kot da jih obletavajo duše njihovih rajnih, začutili bodo diha večnosti. Zazdelo se jim bo, kot da stoje na robu sveta, na pragu večnosti. Le tanka zemeljska skorja, komaj dva metra debela, jih loči kot čudovita vrata, za katerimi vlada molk, kjer utihnejo vse zemeljske strasti, ugasnejo vse vroče želje. Tam za temi molčnimi vrati neha čas, oblast, zgine lepota, je brezpomembno bogastvo.

Kako mirno drug ob drugem lahko ležita v grobu najhujša sovražnika v življenju. V zemlji ni razlike med bogatinom in revežem. Neslišno toda vztrajno vsrkava mati zemlja vase sokove njunih teles in ju spreminja v sebe. Kje je moč onega oblastneža, pred katerega oblastjo se je upogibal toliko hrbtov in ga zavidalo toliko majhnih src? Kaj je ostalo od toliko slavljenih in poveljčevanih lepote, ki so jo prežgodaj položili v tisti le grob tam? Kaj, je to konec vsega? Ali se življenje steka samo tu sem? To naj bo njegov končni cilj in smoter? Da jih tu v zemlji vse izravna, da izenači dobre s hudobnimi, revne z bogatimi, lepe z iznakaženimi, zdrave in močne s pohabljenimi, sramoto s častjo, ljubezen s sovraštvom in žrtev z brezbriznostjo?

Da taka je pot in usoda vsega m e s a.

D u h pa nam seva in govori, da življenje brez duše in njene umrljivosti ne bi imelo smisla, bi ostalo brez cilja, nenaravno, nevredno življenja in zato neznosno. Le če človeštvo veruje v posmrtno življenje duše, ima življenje na zemlji svojo upravičenost. Ako tega prepričanja ni, če zgine iz duš ta zavest, ki daje življenju pogonsko silo, potem je samomor najbolj upravičen izhod iz težav in tegob življenja...

Misel o nesmrtnosti naše duše pa je, kakor pravi Dostojevski, življenje samo, je živče življenje.

Le vera v posmrtnost in v pravičnost po njej, dela naše zemeljsko življenje znosno. V kolikor bolj zgineta ta vera in ljudstva nanjo pozabljajo, toliko neznosnejše postaja življenje, toliko bolj so časi hudi in se šopiri na svetu laž, krivica, preganjanje in zatiranje slabotnih.

Zato je bila v vseh zdravih narodih ta zavest in vera v nesmrtnost duše kot zadnji cilj življenja in tudi kot končna sodnica in izravnalka vseh krivic in neenakosti. To čutijo zavestno ali podzavestno tudi tiste množice, ki se bodo te dni valile v potokih na pokopališča, da se tam ob pragu več-

Oblaki nad Sredozemljem

Pomirjenje v Perziji

Zaradi dogodkov v Perziji in v Egiptu dobivajo dežele Bližnjega Vzhoda in dežele ob Sredozemskem morju vedno večji pomen. — Ko je Perzija podprala petrolejsko industrijo, ko je nato izgnala angleške vodilne uradnike iz petrolejskega mesta Abadana, je predložila vlada Velike Britanije spor v reševanje Varnostnemu svetu v New Yorku. Ker je bila zaradi zadržanja jugoslovanskega zastopnika dr. Aleša Beblerja nevarnost, da predlog britanske vlade ne bo sprejet, so odložili seje Varnostnega sveta.

Ta čas je uporabil perzijski ministrski predsednik Mossadeq za propagandno potovanje po Ameriki. Najvažnejši je bil pri tem njegov govor v Filadelfiji, kjer je obtoževal Veliko Britanijo, da se je polastila perzijskih naravnih zakladov in jih je izčrpavala za sebe in proti koristim perzijskega ljudstva. Nadalje je izjavil perzijski ministrski predsednik, da je Perzija vedno pripravljena urediti vsa sporna vprašanja z Veliko Britanijo na prijateljski način, toda vse na podlagi enakopravnosti.

Perzijskega ministrskega predsednika je sprejel tudi predsednik Združenih držav, Harry Truman, ki se je z njim dalj časa razgovarjal.

Medtem je perzijska vlada protestirala proti odloku britanske vlade, ki je prepovedala v Perzijo izvoz vsakega blaga. Nadalje je pozvala perzijska vlada zastopnika Anglo-iranske petrolejske družbe, naj se udeleži seje, kjer bodo razpravljali o odškodnini, ki naj jo dobi ta družba zaradi podpravljenja petrolejske industrije v Perziji.

Zaostritev v Egiptu

Ko so bile odložene seje Varnostnega sveta zaradi petrolejskega spora, bo prišel Varnostni svet v novo zagato. Vlada Egipta je namreč sklenila, da predloži spor zaradi

vprašanja britanskih čet ob Sueškem prekopu Varnostnemu svetu. Egiptski parlament je sprejel sklep, da se morajo britanske čete umakniti iz območja Sueškega prekopa. Na ta sklep je poslala Velika Britanija ojačenje čet v svoje postojanke od Sueza do Port Saida. Egiptska vlada je proglasila zaradi tega narodno žalovanje v vsem Egiptu. Nadalje je egiptovska vlada sklenila zakon o splošni mobilizaciji, ki predvideva vse potrebne ukrepe za obrambo države za slučaj vojne. Tudi je egiptovska vlada ukinita železniški promet na železnih v smeri proti Sueškemu prekopu.

Pred vhomom v Sueški prekop in pred izhodom iz Sueškega prekopa so zasidrane britanske vojne ladje, na letališča ob prekopu pa prihajajo vedno nova letala. Zaradi teh ukrepov je obdolžila egiptovska vlada Veliko Britanijo napadalnih namenov in nekateri egiptski listi pozivajo egiptovsko vlado, naj sklene nenapadno pogodbo s Sovjetsko zvezo.

Od Karavank do Indije

Na drugem mestu sporočamo, da je obiskal šef ameriškega generalnega štaba, general Collins, ki se je mudil več dni v Jugoslaviji, tudi Slovenijo in se je mudil ob pobočju Karavank. Od tu je odpotoval šef ameriškega generalnega štaba v Turčijo, Irak, Perzijo, Indijo in končno v francosko Indokino. Povsod se je general Collins razgovarjal z odločilnimi vojaškimi krogi in verjetno so vsa ta potovanja in vsi ti razgovori v zvezi z novo obrambno zvezo, ki naj na ozemlju od Karavank do Indije izpopolni Atlantsko zvezo in nato države obeh zvez poveže v veliko obrambno zvezo proti Sovjetski zvezi.

Ta potovanja tudi jasno kažejo, kdo prevzema dediščino Velike Britanije na ozemlju Sredozemlja vse od vzhodnih obal Azije pa do obal Sredozemlja, nad katerim se zbirajo nevarni oblaki.

Atomske bombe vsepovsod

Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da so bili izvršeni v puščavi Nevada novi poizkusi z atomskimi bombami. Eksplozije atomskih bomb pa tokrat v nasprotju s prejšnjimi poizkusi niso čutili v mestu Las Vegas, ki je oddaljeno od kraja, kjer so bili poizkusi z atomskimi bombami izvršeni, 120 km. Poizkus z atomskimi bombami so izvršili z jeklenega stolpa, ki je visok 30 metrov.

Istočasno pa javljajo iz Washingtona, da

so dobile ameriške oblasti sporočilo, da so tudi v Sovjetski zvezi ugotovili nadaljnje eksplozije atomskih bomb. To je že tretji poizkus z atomskimi bombami, ki so ga ameriške opazovalne postaje zaznamovale na ozemlju Sovjetske zveze. Splošno sodijo, da so gotovo v ozračju na mejah Sovjetske zveze opazovalna ameriška letala, ki zaznamujejo vsako eksplozijo atomskih bomb v Sovjetski zvezi.

Napredovanje na Koreji

Sile ZN tudi dalje napredujejo na Koreji, čeprav je to napredovanje oviral odpor rdečih.

Ameriško obrambno ministrstvo poroča, da je na zahodnem odseku prišlo do lahkega napredovanja severozahodno od Jona. V ostalem delu zahodnega sektorja je bilo le delovanje patrolj.

Težki boji se nadaljujejo severozahodno od Jangguja na vzhodni fronti, kjer so južni Korejci prej napredovali za šest kilometrov. Druge južnokorejske čete so odbile komunistični napad severno od Kaesonga.

Letalske sile ZN javljajo, da je bilo od začetka korejske vojne poškodovano ali

nosti sprijaznijo z življenjem, da se pomeni z dušami rajnih o vrednosti življenja. Ako v njih ni vsaj podzavestno te vere, potem je tudi ta pot na pokopališče brez pomena zanje.

Magrobne svečke
in nagrobne lučke

kupite najbolje v strokovni trgovini

WINDING

BELJAK - VILLACH

Weissbriachgasse 3 in Kloster St. Nikolai

KRATKE VESTI

V deželah ob Sredozemskem morju so v zadnjem tednu silni viharji in deževja napravili veliko škodo. V Italiji je okrog 100 oseb pri tem izgubilo življenje, železniške proge pa so na več mestih poškodovane in škodo cenijo na več milijard lir. O velikih škodah poročajo tudi z otoka Malte in iz Alžira.

Ameriški senat je odobril vsoto štirih milijard dolarjev (vsota za osem avstrijskih državnih proračunov) za izgraditev vojaških in letalskih oporišč v vseh delih sveta.

Po umoru pakistanskega ministrskega predsednika Liaquat Ali Khana je prevzel ministrsko predsedstvo pakistanske vlade dosedanji generalni guverner Pakistana, Khwaja Nazimuddin.

Sovjetski ministrski predsednik, generalisim Stalin, je čestital „hrabremu korejskemu narodu“ ob tretji obletnici priznanja Severne Koreje po Sovjetski zvezi in mu želel popoln uspeh „v boju za svobodo in neodvisnost“.

Ker je vlada Egipta odklonila povabilo za pristop k obrambni zvezi Združenih držav, Velike Britanije, Francije in Turčije za obrambo Bližnjega Vzhoda, je predviden za sedež glavnega poveljstva te obrambne zveze britanski otok Ciper.

Po poročilih iz Londona so spet „izginili“ — in to z družinami — trije znanstveniki, ki so bili zaposleni pri proučevanju radioizotopov (važno pri proizvodnji atomske sile). Vsi so bili že dolgo člani komunistične stranke. Verjetno so odpotovali v Sovjetsko zvezo.

Šef ameriškega generalnega štaba, general Lawton Collins, ki se je mudil v Jugoslaviji, je obiskal tudi Ljubljano in si je ogledal tudi jugoslovansko-avstrijsko mejo na Karavankah.

Avstrijsko finančno ministrstvo bo izdalo v promet nove kovance po 10 grošev. Novi kovanci bodo iz aluminijeve zlitine. Dosedanji kovanci po 10 grošev ostanejo do nadaljnjega tudi še v prometu.

V Ljubljani se je pričela v petek obravnavna proti desetim osebam, ki so osumljene, da so zbirale vojaške in gospodarske podatke za „obveščevalno službo četnikov v Trstu“.

Dne 6. novembra bo v Parizu pričetek letošnjega zborovanja glavne skupščine Organizacije združenih narodov. Tudi Varnostni svet bo imel svoje seje v Parizu.

Na svobodnem tržaškem ozemlju bo letos dne 4. in 5. novembra splošno ljudsko štetje. Šteli bodo ljudi in vsa gospodarstva.

Na otoku Formozi v Tihem oceanu, so zaznamovali pretekli ponedeljek večje število potresnih sunkov. Nekaj oseb je mrtvih, večje število je težje ranjenih. Tudi materialna škoda je precejšnja.

Pri volitvah v osebno zastopstvo v uradu koroške deželne vlade v Celovcu je bilo oddanih 1142 glasov (vseh volilnih upravičencev je 1176). Od oddanih glasov je dobila socialistična lista 620 glasov, lista zveze avstrijskih delavcev in nameščencev (ÖVP) 365 glasov, in 57 glasov je bilo neveljavnih.

ACHESON V PARIZ

Zunanje ministrstvo Združenih držav je objavilo, da odpotuje ameriški zunanji minister, Dean Acheson v Pariz dne 25. oktobra. V Parizu se bo udeleževal Glavne skupščine ZN, ki se bo predvidoma začela 6. novembra. Iz Pariza bo potem odpotoval v Berlin na sestanek Atlantskega sveta, ki je napovedan za dan 24. novembra.

VABILO

Farna mladina v Globasnici vprizori v nedeljo, dne 28. oktobra, pri šotarju igro „Lovski tat“. Pričetek ob 3. uri. — Vljudno vabljeni.

Politični teden

Po svetu ...

O Perziji bi skoraj mogli reči, da slavi zmago v petrolejskem sporu z Anglijo. Nasprotno pa je s slučajem Egipta, ki je hotel posnemati perzijski primer, pa se ni dovolj zavedal, da isto seme ne rodi na vsakih tleh enakih sadov.

Moskva je odklonila tajno ameriško ponudbo o prekinitvi sovražnosti na Koreji — istočasno pa so prispele vesti, da so se delegacije UNO-glavnega stana in generalnega štaba kitajskih in severno-korejskih armad zedinile na vzpostavitev nevtralnega pasu v območju sedanje bojne črte.

Angleške volitve bodo stale v znamenju zunanje političnega razvoja. Mnogi pa že danes menijo, da so izgledi za obe vodilni stranki približno enaki, tako bi bilo spet računati le z majhno večino ene ali druge, kar bi končno ne prineslo zaželenih rešitev. Pa vse to pobliže pogledano:

Angleški lev je egiptovski sfingi pokazal zobe

To je mogel storiti seveda le, ker je imel pri sebi enake in še močnejše zaveznike. Razlika med početjem Perzije in Egipta — nov pa je na dlani in zelo velika. Perzijski predsednik Mossadeq je tudi iz zmotanega in nevarnega okolja Varnostnega sveta odnesel zdravo kožo. Seveda je Mossadeq tudi v New Yorku igral „namišljenega bolnika“ in bojezen ga je napadla prav takrat, ko je položaj v Varnostnem svetu postal zanj neroden. Toliko pa spet ni bil bolan, da se ne bi mogel v postelji razgovarjati z različnimi vodilnimi državniki o prednostih perzijskega petroleja. Te so napravile pozneje, ko je „zdrav“ spet govoril v Varnostnem svetu, precejšen vtis na zastopnike držav, ki imajo čast tvoriti ta izvršni organ Organizacije združenih narodov. Prednosti perzijskega petroleja je namreč ponazoril v številkah. Te so bile za Angleže neprijetne. Anglo-perzijsko izkoriščanje ležišč nafte v Perziji je namreč prineslo Britaniji samo v letu 1950 nič manj kot 200 milijonov funtov šterlingov, medtem ko so Perzijci prejeli isto vsoto — toda ne v enem, temveč v vseh zadnjih petdesetih letih skupaj.

Razpravljanje v Varnostnem svetu se je končalo tako, da je večina sprejela omiljeni anglo-ameriški predlog o zopetnih razgovorih med Perzijci in Angleži. Sovjetska zveza je bila na strani Perzije, dve državi sta se vzdržali glasovanja.

Mossadeq v Varnostnem svetu itak ni mogel kaj pridobiti, ker je to bila nekakšna pot obtoženega pred sodišče. To ga pa ni obsodilo, temveč razpravo preložilo. In s tem je Mossadeq zadovoljen.

Arabski narodi se prebujajo

Kolonialne sile vedo to že dolga leta, pa tega niso hotele povedati. Spočetka so zadostovale policijske odredbe, pozneje je zadeva prešla v akutno stanje. Nedvomno je ves razvoj treba gledati iz splošnega stališča. Kolonialne sile so imele predvsem doma veliko težav, da niso posvetile kolonialnim vprašanjem dovolj pozornosti. Prinesle so tja nekaj civilizacije v obliki lastnega luksuza, katerega so vojaško zaščitile. To bi moglo biti le začasna pomena, postalo pa je trajno.

Vlade teh dežel so po večini sodelovale z okupatorskimi oblastmi ter so se šele pod pritiskom nezadovoljnih množic obrnile proti svojim, do tokrat zaželenim gospodarjem. Ličen primer je Perzija. Dokler je vladajoči razred 1 odstot. prebivalstva mogel držati oblast v rokah, je bilo vse v redu (glej razmerje dohodkov iz petrolejskih polj). Ko pa je socialno stanje v deželi postalo tako, da je grozila revolucija, je vlada kratkoma proglasila tujce — v tem primeru Angleže — kot tiste, ki so krivi neznoznega gospodarskega položaja v državi. Seveda so na tem dejstvu krivi oboji. Kolonialnim silam je šlo za dobiček, domačim zaveznikom za oblast. Eni kot drugi niso razumeli časa in danes stoji pred težko rešljivimi vprašanji. Mossadeq se je sicer izkazal kot izredno spreten in daljnoviden državnik in njemu se bo verjetno posrečilo pomiriti ulico in odpraviti Angleže, ne da bi glavni faktor zapad. sveta — Amerikanci in njih zavezniki — bili s tem bistveno prizadeti.

Plamen nacionalizma, ki gre skozi arabske države, je zajel tudi Egipt. Tako geografski kot pravni položaj Sueza pa ni prinašal Egiptu prednosti, kakršne je mogel pokazati Mossadeq. Egiptski predsednik

Nahas paša se je prenelil s svojim napovedanim ultimatom in seveda še bolj z odklonitvijo angleške ponudbe po skupni kontroli zapadnega sveta nad Sueškim prekopom. Egiptovska odklonitev je bila alarmni znak za ves zapadni svet. Nahas paša ni napovedal boja neki petrolejski družbi kot je to bil perzijski primer, temveč vsemu zapadnemu bloku, za katerega je Sueški prekop v današnji politični situaciji več kot bistvenega pomena. Tukaj so si Anglija, Amerika in Francija s svojimi zavezniki edine.

Kar v Perziji Angleži niso tvegali, so tukaj mogli storiti: zasedli so vsa mesta in oporišča ob prekopolu, premestili s svojih oporišč v Sredozemlju tja svoje letalske, pomorske in suhozemske sile in Egipt je danes na slabšem kot je bil pred tedni. Nekaj požganih angleških avtomobilov, nekaj oplenjenih trgovin itd. je seveda zgolj neprijetna dediščina posnemanja perzijskega zgleda.

Položaj v arabskih državah pa je pri vsem tem ostal nadvse nevaren in sliči smodnišnici, ob kateri so plameni, katere zdaj z največjo vnetostjo gledamo.

Komedija okrog Koreje

Pred več kot tremi tedni je ameriški poslanik v Moskvi izročil sovjetski vladi noto, v kateri Združene države apelirajo na sovjetsko vlado, naj vpliva na Kitajce, oz. Sev. Korejce, da bi bili popustljivejši v pogajanjih glede ukinitve sovražnosti na Koreji.

Do predzadnjih dni o tem nismo vedeli ničesar. Amerikanci so se hoteli „za kulisami“ pogovoriti z Rusi, ti pa so vso zadevo vrgli v javnost. Višinski je objavil vsebino ameriških predlogov in odgovore sovjetske vlade na slednje. Odgovor Višinskega označujejo zapadni politični krogi kot ciničen in ironičen. V ameriški noti je med drugim poudarjeno tudi dejstvo, da takozvani „prostovoljci“ na Koreji ne predstavljajo partnerja, s katerim bi se po mednarodnem pravu moglo pogajati. Pravi nasprotnik je seveda Sovjetska zveza v toliko, v kolikor njeno zadržanje daje potuho omenjenim „prostovoljcem“.

Višinski je v svojem odgovoru dejal, da ne more vzeti ameriškega predloga kot resnega, ker je Truman nekoč dejal, da „pogodbe s Sovjetsko zvezo niso vredne papirja, na katerem so napisane...“

Washingtonski politični krogi so odgovor Višinskega označili kot navadno propagando, Truman pa je na tiskovni konferenci poudaril, da ostaja pri svojem mnenju, „da pogodbe s Sovjetsko zvezo niso vredne papirja, na katerem so zapisane“...

Vsa ta zadeva je sprožila nemalo prahu, toda medtem so dospele vesti, da se na Koreji pogajanja o nevtralizirani coni bližajo uspešnemu zaključku. Potemtakem ameriška nota le ni zgrešila svojega namena...

Kaj bodo prinesle angleške volitve?

Če je Churchill umel s svojo spretnostjo izrabiti angleški poraz v Perziji in ga naprtiti delavski vladi, tega v egiptovskem primeru ne bo mogel ponoviti. Tukaj je Attlee napravil to, kar je Churchill obljubljal, da bi storil, če bi bil na njegovem mestu... Zato je komaj verjetno, da bi Churchill mogel kaj novega najti v svoj prilogi na zunanje političnem polju.

... in pri nas v Avstriji

Notranje politično življenje je minuli teden obvladala kriza na gospodarskem polju. Komaj je za nami peti dogovor o cenah in plačah in že smo zopet sredi gospodarske zmede. Cene rastejo, plače pa zaostajajo.

V delavskih krogih se je pojavilo močno stremljenje, da bi te nezdrave prilike odpravili na ta način, da bi ustalili razmerje cen in plač z uvedbo načrtnega gospodarstva. Posebno jasno je prišla ta težnja do izraza na 19. zboru Delavske zbornice v Gradcu, dne 18. oktobra.

Vzporedno s tem zborovanjem so se vršila tudi zborovanja v Celovcu in v Beljaku, kjer so prišlo do izraza politične ostrine in celo zahteve po odstranitvi ministrov, ki niso sposobni odločilnih dejanj. Delavci so zahtevali uvedbo nadzorstva nad vsem gospodarstvom in — če treba prisilno — zagotovitev življenjskih potrebščin po maksimalnih cenah ter končno znižanje previsokih cen.

malnih cenah ter končno znižanje previsokih cen.

Posebno začudenje je zbudilo dejstvo, da je v Gradcu tudi zastopnik ÖVP v Delavski zbornici, zborniški svetnik Köck, zagovarjal iste zahteve. ÖVP-krogi na Dunaju so takoj zahtevali potrebnih ukrepov, da bi ne prišlo več do takih samovoljnih izjav strankinih funkcionarjev.

Demonstracije seve niso nikaka rešitev perečih gospodarskih vprašanj, toda javno mnenje širokih ljudskih plasti zahteva take rešitve. Ako sodimo po dosedanjih izkušnjah, je zelo dvomljivo, če bodo sedanji državni krmarji znali poiskati poti iz te zmede. Znani gospodarstvenik, profesor dr. Dobretsberger v Gradcu, je izjavil oziroma zapisal, da bodo pač Avstrijci morali odložiti beraško palico in prijeti bolj pridno za delo.

Najbolj nazorno pa so to dejstvo poudarili Amerikanci, ki so rekli, da bodo zmanjšali za prihodnje leto Marshallove darove Avstriji od 190 na 100 milijonov dolarjev. Ta napoved je spravila avstrijskega finančnega ministra v velike težave. Državni proračun, ki ga je pripravil g. minister za prihodnje leto, predvideva 18,5 milijard šilin-

Tito — po drugem letu

„San Francisco Chronicle“ objavlja pod naslovom „Tito preživlja drugo leto“ zanimiv uvodnik; v katerem med drugim piše:

„Prav danes je dve leti od tega, kar smo prav na tem mestu zapisali misel, da ima sovjetski Kremelj pred seboj dve poti: ali odstranitev Tita v Jugoslaviji — ali pa požreti izgubo Jugoslavije.“

Trdili smo, da je to zakon avtorizirane politike, to se pravi, da je vsaka avtorizirana sila primorana nastopiti proti sleherni nelojalnosti. Če ni sama sposobna tega izvesti, je to nujno znamenje njenega notranjega razkroja. Ta zakonitost ne pozna nobene važnejše zgodovinske izjeme.

Kremelj je doslej sprožil že več različnih poskusov, da bi spraval s poti Titovo oblast in da bi pripeljal Jugoslavijo spet nazaj v sovjetski tabor. Pričela so se osebna preganjanja in umori. Pričeli so organizirati uspešen notranji nastop stalinistov v Jugoslaviji. Države ob jugoslovanskih mejah, Madžarska, Romunija in Bolgarija, so pričele dražiti na vojno.

Vsak od teh treh načrtov skriva v sebi izredno veliko nevarnost, da pripelje do svetovne vojne. Že sama beseda Sarajevo pomeni nevarnost, če se hočemo posluževati simbolnih izrazov. Nikake gotovosti ni, da bi uspel notranji stalinistični upor. Že v času po Titovem odpadu je korejska vojna pokazala, da si Sovjeti ne morejo obetati gladekega uspeha od tega, da bi naročali svojim podložnim majhne vojne ob robu sovjetske sile.

Tako ima Kremelj seveda še vedno razna sredstva na izbiro. Zdaj je slišati v zvezi s to zadevo nove stvari, ki so vredne, da jih na kratko omenimo.

Ugledni pariški dopisnik Paul Ghali poroča, da dobiva stalna poročila o tem, da močno izpopolnjuje romunske garnizije in da so ponekod zamenjali romunske posadke s četami Rdeče vojske. Ta pariška poročila govore, da je zbranih okrog 400.000 mož romunske vojske pod poveljstvom sovjetskega maršala Vorosilova in se ta vojska premika v bližini jugoslovanske meje.

Podobne vesti krožijo že vse leto glede Bolgarske in madžarske vojske.

Kljub vsemu temu pa dejansko ni nikakega prepričljivega dokaza, da bi bil Kremelj pred dvema letoma ali danes zmožen tvegati uspešno vojno v Jugoslaviji s pomočjo svojih lutk ali s samo Rdečo vojsko. Jugoslavija ni isto kot Francija ali Nemčija. Napadalec se tam ne more oskrbovati na račun zasedenega ozemlja. Samo Jugoslavlani vedo, kje so njihove skromne življene zaloge in za okupatorja v tej deželi ni ugodnih pogojev, niti vojaških ali industrijskih naprav. Za učinkovito okupacijo Jugoslavije bi bilo treba najmanj 50 sovjetskih divizij. Splošno vlada mnenje, da bi si vsak, če bi bil na mestu kremeljskih mogotcev, dvakrat premislil, preden bi se

gov izdatkov, medtem ko je leta 1949 za leto 1950 izdelani proračun predvideval 9,5 milijard šilingov. Gospod minister naglašja, da bo uspeh zagotovljen samo, če se bo z razpoložljivimi sredstvi gospodarilo skrajno varčno, ker davkov ni mogoče zvišati. Seve bo pri tem le malo denarja ostalo za razne subvence.

V tej zvezi postaja vedno močnejša zahteva po upravni reformi (Verwaltungsreform), ker je pač preveč uradnikov v državni upravi. Vendar v rešitev tega vprašanja resni gospodarstveniki ne verujejo, ker se pač vsaka koalicijska stranka boji za svoja mesta oziroma za svoje volivce.

Da odvrnejo pozornost od notranjih gospodarskih težav, je del časopisja jel prinašati na prvih straneh zunanje politične dogodke. To je seve le pesek v oči spričo težkih življenjskih gospodarskih vprašanj. Govorčenja o nevarnosti komunizma te nevarnosti še ne odstranijo.

Ni čuda, da se je pri vseh teh težavah pojavilo vprašanje, če ne stojimo pred inflacijo (razvrednotenjem denarja). Rekli bi tudi mi, da neposredno te nevarnosti ni, a spričo dejstva, da se avstrijskim državljanom ni posrečilo najti zdravilnega recepta, bo držalo mnenje odločilnega gospodarstvenika, ki je dejal, da se bo stopnjevala kriza počasi, a dosledno, kakor smo tega pač v povojni Avstriji vajeni. —

lotil te zadeve, ki bi utegnili imeti hude posledice. Zato so najbolj ugledni svetovni opazovalci vedno bolj mnenja, da vojne s tem v zvezi ne bo.

Danes je skrajno malo možnosti, da bi mogel ostati napad na Jugoslavijo s severa ali vzhoda omejen na novo tako imenovano „Balkansko vojno“. Amerikanci seveda ne bi dopustili, da bi Sovjeti s tem, da bi se polastili takega oporišča, ogrozili Avstrijo in da bi v pogledu letalstva obvladali italijanski polotok ter tako postali nevarni vsemu zahodnemu Sredozemlju. Prav neverjetno je, da Kremelj tega ne bi vedel...

Zastopnik Združenih držav pri Vatikanu

Predsednik Truman je imenoval bivšega vrhovnega poveljnika ameriških čet v Avstriji, generala Mark W. Clark-a, za prvega poslanika Združenih držav pri Vatikanu.

Imenovanje mora potrditi še ameriški senat. Doslej Združene države niso imele svojega diplomatskega zastopstva pri Vatikanu, ker so bili proti temu zastopniki protestantov v Združenih državah. — Predsednik Roosevelt in pozneje Truman sta imela pri Vatikanu samo svojega osebnega odposlanca.

Zasedanje koroškega deželnega zbora

Za ponedeljek, dne 29. oktobra, je sklican koroški deželni zbor k jesenskemu zasedanju.

Na dnevnem redu tega zasedanja je večje število predlogov, med katerimi so najvažnejši: Sprememba zakona o dokladah za pospeševanje tujkega prometa, zopetno uveljavljanje koroškega zakona o ribarstvu, ustanovitev novih glavnih šol, ustanovitev Deželnega filma za pospeševanje tujkega prometa, vzpostavitev tranzitnega prometa preko Dravograda v Labodsko dolino, poročilo o kmečko-nadaljevalnih šolah. —

Iz jugoslovanskega gospodarstva

Jugoslovanska vlada je odredila, da napovedano zvišanje plač vsem delavcem, namščencem in uslužbencem ne stopi v veljavo — kakor nameravano — dne 1. novembra, ampak verjetno šele z novim letom.

Nadalje je odredila vlada zvišanje prevoznih pristojbin z veljavnostjo z dnem 23. oktobra za 300 odstot. Tudi poštnice in ostale pristojbine so znatno povišane.

Končno je vlada odredila ukinitve racioniranja živil in življenjskih potrebščin.

Kdo torej odločuje?

Koncem septembra so jugoslovanski časnikarji obiskali avstrijske zvezne dežele in tudi sam Dunaj.

Prvi obisk je veljal Koroški in na poti v Celovec so novinarji obiskali šolo v Selah. Vsekakor je v tej zvezi zanimivo, da peljejo vsakega tujca v Sele, če mu hočejo tolmačiti, kako so na Koroškem šolske prilike za Slovence vzorno urejene. Tako so napravili ob prvem obisku zastopnika dunajskega prosvetnega ministrstva, g. dr. Vogelsanga in tako tudi sedaj. Vse kaže, da so na drugih šolah razmere pač take, da si jih ne upajo kazati drugim.

Seve bi bilo v tej zvezi zanimivo tudi drugo vprašanje, da-li so časnikarji v vsakem slučaju tisti strokovni ocenjevalci šolskih prilik, ki bi v polni meri zajeli tudi vse probleme okoli šole.

Za nas so pa tokrat vsekakor bolj važni razgovori, ki so jih imeli jugoslovanski časnikarji s člani dunajske vlade. O teh razgovorih poroča urednik „Ljubljanskega dnevnika“.

Zvezni kancler Figl in državni tajnik Graf sta se omejila v teh razgovorih predvsem na željo in potrebo po dobrih gospodarskih in kulturnih odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo. Razgovor s prosvetnim ministrom dr. Hurdiesom pa zelo dobro osvetljuje nam znano taktiko, kako vse obljubiti in pa nič dati in kako odvrniti vso odgovornost na druge.

Gospod minister je pri tem naglasil, da prosvetno ministrstvo nima nič proti slovenski gimnaziji na Koroškem, da ministrstvo zastopa nadalje mnenje, da je treba Slovencem na Koroškem dati posebne razrede na učiteljski v Celovcu, če se oglasi vsaj 8 do petnajst učencev-Slovencev. Isto naziranje je gospod minister Hurdies zastopal v pogledu ljudske šole. Seve je gospod minister ob koncu razgovora naglasil, da je za reševanje vseh teh vprašanj pristojna koroška deželna vlada oziroma dunajski parlament.

Prilike nas silijo, da ponovno poudarimo, da ležijo vloge glede slovenske gimnazije in učiteljske že leta v prosvetnem ministrstvu na Dunaju, ne da bi ministrstvo zavzelo k tem vprašanjem načelno stališče in ne da bi stavilo tako koroški deželni vladi kakor tudi dunajskemu parlamentu tozadavne stvarne predloge. To namreč bi bila v prvi vrsti naloga prosvetnega ministrstva.

Naglasiti moramo tudi, da se tako Dunaj

kakor tudi koroška deželna vlada otepata pristojnosti in odgovornosti v tem vprašanju, da pa je državni prezident dr. Renner, kakor tudi državni prezident dr. Körner ob priliki svojega obiska na Koroškem naglasil, da bo morala posvetiti vlada temu vprašanju več pozornosti.

Kar pa se tiče dvojezične šole na Koroškem, moramo zopet povedati: „Roke proč!“ Vemo, da dvojezična šola nikdar ne more biti idealna rešitev, vendar je edino možna rešitev, če hočemo v deželi priti korak naprej v medsebojnem pravilnem odnosu obeh narodov. Eno pa moramo nujno zahtevati: uredbo o dvojezični šoli je treba v vseh prizadetih občinah izvajati! Že rezultat zadnjega ljudskega štetja nam v najnovšem času dokazuje, kako se pri nas izpraševanje in popisovanje ljudstva vrši, zato tudi ne bomo in ne moremo nikdar pristati, da se v načelu krši dvojezičnost osnovnega šolstva na Koroškem. Načelo je in ostane, da sta oba naroda dolžna učiti se obeh deželnih jezikov.

Praznik jugoslovanskih narodnih plesov

Dunajski kulturno-politični tednik „Die Furche“ prinaša v svoji zadnji številki pod gornjim naslovom sledeče poročilo:

„V Opatiji ob Severnem Jadranu je bilo zborovanje „International Folk Music Council-a“. To je znanstvena delovna skupnost, ki je bila ustanovljena pred štirimi leti v Angliji in katere namen je primerjalno proučevanje muzikalne folklore posameznih narodnosti.

Na zborovanju v Opatiji so se zbrali narodopisci iz dvanajstih držav in so štiri dni razpravljali o stilu in tehniki nosilcev narodne umetnosti ter o odnosih med umetno in narodno glasbo. — Vsemu zborovanju je dala slavnostno obeležje prireditelj jugoslovanskega prosvetnega ministrstva. Pri tem so predvajali jugoslovanske narodne plese in narodne pesmi, kakor jih gotovo ne more prikazati nobena druga dežela v Evropi. V petih slavnostnih dneh je predvajalo okrog 800 pevcev in umetnikov v plesu, ki so prispeli v Opatijo iz vseh delov Jugoslavije, inozemskim gostom živo narodno glasbeno bogastvo jugoslovanskih narodov. Prikazali so vso polnost te glasbe kot liriko, ples, pesmi pri raznih običajih, žalostinke, balade, pripovedovanje v veza-

Nismo slepi za dogajanje okoli nas. Dobro vidimo, da nas vedno bolj zajema območje Sredozemlja in da moramo resno računati s potrebo, da se najde med obema narodoma na Koroškem način zdravega sožitja na osnovi enakopravnosti. Ena postojanka na tej poti je dvojezična šola. Noben resno misleči človek ne more zastopati pri nas mnenja, da je treba še mladino na vasi raztrgati oziroma še bolj raztrgati, kakor je to že napravila preteklost. Noben resen človek tudi ne more zastopati mnenja, da bo gospodarstvo v stanu nositi bremena za gradnjo dodatnih šolskih poslopij. Kdor pa ima le košček čuta odgovornosti, bo z vso vnemo delal za tem, da se naroda v deželi medsebojno tudi na kulturnem polju spoznavata in spoštujeta. To pa je tako Nemcem kakor tudi Slovencem potrebno.

Vsa ta vprašanja so tako važna, da bosta tako dunajska vlada kakor tudi koroška vlada morali resno misliti in tudi odločiti, kdo je za reševanje teh vprašanj pristojen. Mi s svoje strani smo povedali, da je treba Narodnostne komisije in Narodnostnega urada in tega mnenja je bil z nami tudi g. državni prezident.

VABILO

Prihodnjo nedeljo, 28. oktobra 1951, priredijo pevci iz Loč, Pečnice in Marije na Zilji ob 2. uri popoldan pri Pušniku v Ratencih pevsko prireditev. Zapeli bodo narodne pesmi. Za slovo od naših letošnjih pevske prireditve se hočemo še enkrat zbrati in prisluhniti naši pesmi.

Vsi, od blizu in daleč, prav iskreno vabljeni!

Limbarski:

Božje delo

Božja dela občudujem
sredi cvetja mladih trat,
zjutraj, kadar sonce vstaja
in zvečer, ko lega spat.

Slednje leto prikazuje
pred poletjem se pomlad;
vse od cvetja do jeseni
pa je čakanje na sad.

Vse je modro urejeno,
vir šumlja srebrno čist,
lepo prvo je zelenje,
lep poslednji veli list.

Večerno zvonjenje

Kot spev se razlega
zvonjenje čez plan,
globoko v neskončnost
pogreza se dan.

Prinaša nam jutro
le trud in skrb,
večerno zvonjenje
pa mir nam rosi.

Prijetno o mraku
zvečer je doma,
ko sapica nežna
krog čela pihlja.

Zapira se v spanje
nam trudno oko,
oči pa odpira
zdaj zvezdno nebo.

Že segajo temne
zaveso do tal,
utrujen bom v senci
prav sladko zaspal.

Drugo zborovanje avstrijskih zgodovinarjev v Linzu

V dneh od 18. do 20. septembra se je vršilo v Linzu 2. zborovanje avstrijskih zgodovinarjev (Zweiter österreichischer Historikertag), ki ga je priredila Zveza avstrijskih zgodovinskih društev (Verband österreichischer Geschichtsvereine). Zborovanja se je udeležilo nad 300 zgodovinarjev, od teh večji del iz Avstrije, zastopane pa so bile tudi Švica, Nemčija, Francija, USA in Jugoslavija. Na ta Kongres so bili v okviru slovanske sekcije povabljeni tudi koroški Slovenci. Narodni svet koroških Slovencev je zastopal prof. dr. Valentin Inzko, Prosvetno zvezo dr. Franci Zwitter. Izmed jugoslovanskih zgodovinarjev se je zborovanja udeležil univ. doc. dr. Josip Zontar iz Ljubljane.

V torek, 18. septembra dopoldne je bila slavnostna otvoritev zborovanja, ki jo je vodil predsednik avstrijske Zveze Hofrat dr. Zibermayer iz Linza. Pozdravil je zbrane udeležence v najtoplejših besedah in posebej tudi koroške Slovence. Za njim sta pozdravila zborovalce namestnik zgornjeavstrijskega deželnega glavarja poglavar Kern in linški župan dr. Koref, slednji v globoko aktualnem nagovoru. V imenu Internacionalne zveze Zgodovinarjev društev je pozdravil zborovanje dr. Napholz iz Züricha, v imenu nemških zgodovinarjev univ. prof. dr. Ritter iz Freiburga, v imenu Akademije znanosti in umetnosti na Dunaju univ. prof. dr. R. Meister in v imenu nekaterih drugih tu-in inozemskih institucij nadaljnji zastopniki.

Po izvršenih formalnostih je univ. prof. R. Meister predaval o temi „Mittelalter als Traditionssprache“. Kjer je upravičeno opozoril na svojstvenost srednje latinščine in v njo zvezana vprašanja. Za njim je predaval univ. prof. H. Benedikt, o Neaplju in Sredozemlju okoli srede 18. stol. Po zaključnih predavanjih so se člani Zveze sestali k občnemu zboru.

Istega dne popoldan in naslednjega dne, to je v sredo, so zasedale sekcije od zgodnjih dopoldanskih ur do pozno popoldanskih. Vseh sekcij ali odsekov je bilo devet: za pred in prazgodovino, Za vedo o deželah in naseljih, za numizmatiko (nauk o nov-

cih), heraldiko (nauk o grobih) in genealogijo (rodoslovje), za narodopisje, za delovno skupnost srednješolskih profesorjev, za muzejska vprašanja, sekcija za proučevanje slovanstva in vzhodne Evrope ter sekcija za raziskovanje gradov. Radi obilice referatov je bil čas za posamezna predavanja tesno odmerjen, za debato ga pa mnogokje praktično ni bilo na razpolago. Podrobneje poročanje o delu sekcij ni možno, pomuditi se moramo le pri odseku za slovanstvo in vzhodno Evropo, ki ga je vodil univ. prof. H. F. Schmid z Dunaja. V okviru tega odseka, je predaval med drugim prof. dr. Valentin Inzko o šolskem vprašanju na Koroškem. Po končanih predavanjih so se navzoči udeleženci tega odseka sestali k ustanovnemu občnemu zboru za Arbeitsgemeinschaft für Kunde des Slaventums und Osteuropas, katera naj bi v smislu intencij UNESCO poživila zanimanje za slavistično vedo v Avstriji ter izvršila vrsto znanstvenih nalog. Na tej sekciji in nje delovanju so zainteresirane tudi slovanske narodne manjšine. Po dolgih diskusijah, ki so zavzele mnogo časa, največ v zvezi s predlogom univ. prof. dr. R. Jagoditscha z Dunaja, naj se voli predsednik Arbeitsgemeinschaft za vsako leto na novo (poročilo v „Salzburger Nachrichten“, da so večino te dolgotrajne diskusije povzročili zastopniki koroških Slovencev s svojim predlogom glede tega, naj se članstvo ne omejuje samo na znanstvene kroge, je nekvalificirana izmiselnost), so navzoči sprejeli z nekaterimi modifikacijami pravila ter izvolili za predsednika Skupnosti univ. prof. H. F. Schmid, za oba podpredsednika univ. prof. J. Mattila iz Gradca, in univ. prof. R. Jagoditscha z Dunaja, nadalje izvolili tajnika in blagajnika ter določili višino članarine. V debato so posegli tudi zastopniki koroških Slovencev dr. Zwitter in dr. Inzko. Zasedanje tega odseka je bilo s svojimi predavanji in z v teku diskusije o pravih izraženi mislimi tako poučno in mestoma tako načelnega značaja, da se bo ob priliki treba k stvari še vrniti.

Znanstvenemu delu je bil priključen poučni in družabni. V četrtek, 20. septembra, so napravili udeleženci delno z avtobusi, delno z vlakom izlet v

zgodovinsko znamenite kraje Zgornje Avstrije Lorch, sedež nekdanjega rimskega vojaškega taborišča Lauriacum, v Enns (kjer so si ogledali mesto ter muzej), v Steyr (mesto), Garsten (znamenita cerkev) ter Kremsmünster (znameniti samostan, ki ga je ustanovil Tasilo in mu ob ustanovitvi 777 podelil v last živo imovino tam in v okoliskih gozdovih prebivajočih Slovencev z vso njih lastnino, ob kateri priliki omenja listina tudi 40 lesenih hišic). V slednjem je P. Willibald obiskovalcem razkazal pisane spomenike, ki jih hrani samostan (na primer evangeliar, psalter, rokopis pesmi, vrsto listin, pisem), ki jih je sam v veliki meri odkril in razčital. V petek so si posamezniki ogledali še mogočni samostan St. Florian, kjer se nahajajo Brucknerjeve orgle (tretje največje na svetu, 9000 piščali). Linška mestna občina je zborovanje zelo lepo počastila. Udeležencem je omogočila brezplačen obisk razstave največjega živečega avstrijskega slikarja Oskarja Kokoschke in razstave Nastanek mesta Linza v podobi in risbi. Vsakemu udeležencu je poklonila kot spomin na zborovanja okusno monografijo Linz, Stadt an der Donau izpod peresa Hansa Krescija. Tudi zgornjeavstrijska dežela ni hotela zaostajati in je omogočila brezplačen poset Deželne muzeja ter poklonila vsakemu mapo 10 akvarelov F. X. Weidingerja, predstavljajočih zgornjeavstrijske pokrajine. Z družabne strani je bilo dobro poskrbljeno v obliki dveh večerij, prvi dan od strani linške mestne občine, drugi dan pa od Zgornjeavstrijskega deželnega glavarstva. Na obeh so se izmenjali medsebojni pozdravi, pa tudi številne šaljivke.

Drugo zborovanje avstrijskih zgodovinarjev je dalo obiskovalcem sorazmerno dober pregled smeri in prizadevanj v sodobni avstrijski zgodovinski vedi. Z idejnega stališča se je opazila pestra slika. Najnaprednejšo vrednoto je predstavljal v pogledu splošno zgodovinskoidejne usmeritve referat univ. prof. H. Hartscha o metodiki novejših zgodovine. Upati je, da izide v kratkem v tisku. V zvezi z njim naj še enkrat omenimo tudi pozdravni nagovor linškega župana. Temu nasproti se kot nekaj preostanek pretekle miselnosti kažeta dve struji, ena, ki ne more izhajati brez poudarjanja enotnostne ideje Avstrije in Rajha tudi na področju zgodov-

vinske vede, in druga, ki se ne more sprostiti spon „avstrijske“ kot ideje zgodovinske metode in stvarnosti. V pogledu metodike, pomožnih ved itd. so udeleženci gotovo odnesli mnogo koristnih pobud. Zborovanje je predvidelo tudi za srednješolske profesorje poseben program in ker učbenikov ni, je gotovo doseglo svoj namen. Kar se predmetnosti tiče, se lahko reče, da je na zborovanju bilo vendarle nekoliko premalo čutiti sedanjost. Že zelo dobro sliko je bilo mestoma mogoče dobiti o zgornjeavstrijski zgodovini in narodopisju, slabšo pa o celotni avstrijski zgodovinski predmetnosti. Med najpomembnejše sestavine zborovanja je spadal vsekakor slovanski odsek, žalibog pa so bila ravno njegova znanstvena predavanja vse prej kot na višini in niso znala podati niti objektivne podlage za pravilno oceno preteklosti, niti za pravilni nastavek sedanjega in bodočega dela. Nekatere neznanstvene ideje, nacionalna pristranost, meječa ponekod že na nestrpnost, izvestna površnost v pogledu same forme referatov in podobno, vse to nikakor ne nosi v sebi tistega, kar današnja slavistika v Avstriji rabi, če hoče postati le senca nekdanje slave. To bodo morali prizadeti krogi vzeti na znanje iz naslova zgodovinske objektivnosti in nujnosti. Zlasti temu odseku, ki je nekako odraz današnjosti, bi priporočali med drugim tudi gojitev kritičnosti med prizadetimi znanstvenimi krogi glede študija slovanskih elementov v zgodovini, kajti sicer se utegne pripetiti že na prihodnjem zborovanju, da se bodo morali udeleženci poslužiti kake dilemantske trditve, da v avstrijski zgodovini sploh nikdar ni bilo Slovanov, kaj čela da bi kako krajevno ime bilo — slovanskega izvora. Naloga zgodovinarjev in zgodovinarstva je delovati za objektivnost in stvarnost, služiti resnici, s tem pa človečanstvu, svobodi in napredku.

Tako zaključno lahko rečemo, da predstavlja Drugo zborovanje uspelo znanstveno in kulturno prireditev, ki naj kmalu dobi naslednico, katera bo pričela z odpravljanjem nedostatkov in bo pomaknila avstrijsko zgodovinarstvo zopet korak bliže k oni visoki in idealni obliki, katero so si bili zamislili vsi veliki avstrijski zgodovinarji preteklosti — in teh res ni bilo malo.

Svet je bil zavrt v gosto sivkasto meglo; gluha tišina vse naokrog.

Skrita med globelmi v hribih je ležala vas; troje hiš, po sto korakov druga od druge, vse tri zametene do oken. Iz ene same se je svetila dremotna luč. V veliki izbi z očrnelim lesenim stropom je ležala ob peči na postelji ženska, odeta s težkimi plahtami. Na zapečku je gorela v kozarcu „duša“ z dolgim dimkastim plamenom. Ob vzglavju je sedela sosedka, zavita v dolgo ruto, v roki je držala molitvenik in molek.

Bolnica na postelji se je ozirala po izbi s praznim, nemirnim pogledom; tako se ozirajo umirajoči. Njene suhe roke, koščene in zgrbljene, so se včasih zgenile in so drsale po odeji, kakor bi iskale. Ruta na glavi se ji je odvezala in zmršeni, že nekoliko osiveli lasje so viseli na čelo in senca. Obraz je bil blede in upal, čelo je bilo pótno.

Sosedka je zaprla molitvenik in vzdihnila. „Pozno je že; noči se. Nič si ne delaj skrbi, Lužarica, in mirno zaspi; ne misli na smrt.“

Lužarica je trudoma okrenila glavo; govorila je tiho in komaj razumljivo.

„Bojim se, da ga ne bo ... da ga ne bodo nikoli več videle moje oči. Poglej, sosedka — kaj se niso odprle duri?“

„Prišel bo, če bo božja volja. Duri se niso odprle; hlapec je zapiral hlev. Ne misli toliko na sina, da ti ne bo srce težko. Daleč je in ne ve, da mu je mati bolna.“

„On ve, da čakam nanj!“ je izpregovorila starka s tihim glasom; komaj da so se premaknile njene ustnice.

„Kako bi vedel? Nihče ne ve, kod hodi tvoj sin in kje se je udomil; nikogar ni, ki bi mu sporočil.“

Umirajoče oči bolnice so strmele v strop. „On ve! Kako bi ne vedel sin, da mu umira mati?“

„No, če je božja volja, pride!“ je vzdihnila sosedka in vstala. „Ne misli nanj in zaspi mirno! Zjutraj rano pridem gledat. Lahko noč, sosedka!“

Prijela jo je za roko in roka je bila mrzla in potna.

„Lahko noč!“

„Lahko noč pa z Bogom. Če pride jutri, ko me več ne bo, pa mu ti lepo postelji in mu zakuri, da mu ne bo mrz. Lahko noč!“

Sosedo je spreletelo po životu, kakor da je bil veter odprl okno, in zavila se je tesno v ruto.

„Moli sosedka, moli, da ti bo laže pri srcu. Lahko noč!“

„Bog vedi, če učka jutri!“ je dejala sosedka možu, ki je ležal na peči. „Njene roke so že vse mrzle in pótne.“

„Saj je bil župnik že pri nji; Bog ji daj lahko zadnjo uro!“ je odgovoril mož; odel se je s kožuhom in zadremal.

Hlapec Šimen je zaprl hlev. V veži si je otepel škornje in stopil v izbo.

„Ali si ti, Franc?“ je vprašala Lužarica

Ivan Cankar:

V samoti

in pogladala proti durim z velikimi, svetlimi očmi.

„E, kaj bil“ je zamrmral Šimen. „Ne mislite zmerom nanj! Bog vedi, kod se klati, da ni glasu od njega! Ne mislite nanj, laže vam bo pri srcu.“

Položil je suknjo in kučmo na klop, nato je prilil olja v kozarec in otrnil plamen.

„Ali je že pozno, Šimen?“

„Ni še pozno, ampak noč je zunaj; ni bilo dneva danes.“

Lužarica je umolknila; njen obraz je bil miren, mrtvaški, le oči so se svetile v čudnem, belem ognju, ki je ugašal in se prižigal, kakor je pojemal in vzplapolaval plamen v kozarcu.

Hlapec se je napravljal, da bi legel na peč.

Kaj misliš, Šimen, ali pride še nocoj? Kaj misliš, ali ga še dočakam?“

„Seveda pride!“ se je razsrdil hlapec, ki je bil truden in zaspan. Tudi Šimen je bil že star in nadložen, njegov hrbet je bil upognjen in njegov obraz je bil rjav in grpast kakor razorana njiva pod vročim soncem.

„Pride, mati Lužarica, pride! Zakaj pa bi ne prišel, če mu je mati bolna?“ Sezuval si je škornje in mrmral zlovolen: „Potepenec! Lahko bi prišel! Jaz bi šel po kolnih do Jeruzalema, če bi videl tam še enkrat svojo mater!“

Čudno tiho je bilo v izbi, celo tiktakanja ure ni bilo slišati. Zunaj se je znočilo.

Lužarica je zajejala na postelji; hlapec se je prestrašil in polsno in se vzdramil.

„Vstani, Šimen! Pojdi po gospoda!“

„Mati! Kako bi šel ob tako pozni uri in ob takem vremenu?“

„Pojdi, Šimen!“

„Tako trdovratni so umirajoči,“ je pomislil hlapec.

„Blizu je moja zadnja ura, zore ne učkam več. Pojdi, Šimen!“

Hlapec je zavzdihnil globoko in se vzdignil.

„Nočem, da bi si nakopal greh, pa pojdem v božjem imenu!“

Oblačil se je počasi in vzdihovaje; toplo in prijetno je bilo v izbi, zunaj je bila mrzla noč.

Jasna, mrzla noč je bila zunaj. Zvezde so gorele mirno, leden veter je pihal od severa. Popotnik je stopal skozi vas z umerjenim, težkim korakom. Život je imel nekoliko upognjen kakor človek, ki se je bil napravil na dolgo pot in ne stopa prehitro, da bi se prezgodaj ne utrudil. Kmalu je bila vas za njim in zavil je v klanec. Pot mu je bila znana, zdelo se mu je, da bi je ne izgrešil z zatisnjenimi očmi. Hodil je že

toč nekoč, pred davnim časom. V nedeljo rano, ko se je vzdignila zlata zarja nad ravnino in se je svetila vas pod hribom, kakor z zlatom in srebrom posuta. Takrat je bila pomlad, takrat je bila mladost, veselo so peli zvonovi. A zdaj je zima in noč; popotnik, star in truden, omahuje smrti naproti.

Kolikor bliže je prihajal domu, toliko bolj nemirno je bilo popotnikovo srce.

„Kakšen je zdaj moj dom?“ je premišljeval. „Ali je še zmerom tako tih in prijazen v svoji samoti, kakor je bil nekdanj? O, sladko je umreti doma! Kakšen je moj oče? Ali je še zmerom tako tih in resen njegov obraz? Rad bi mu segel v roko, preden umrjem. Tudi sestro bi rad videl; otrok je bila še, ko sem odhajal, in je jokala na pragu. Še bolj so zdaj vesele njene oči in še bolj rdeča njena lica kot poprej. Pa če bi tudi rodne hiše ne ugledal več ne očeta ne sestre — po tebi, o mati, koprni moje srce in dovolj bo sreče, če mi Bog dodeli, da te vidim še enkrat.“

Toda njegovi koraki so bili majhni, komaj da se je ganil z mesta, in život je bil upognjen do pasu.

„Kaj ne hodim že dobro uro ali dalj? In krepko sem stopal, še nog nisem čutil. Pa stojim skoro, kjer sem stal, kakor da sem se opotekal v kolobarju.“

Šel je. Lazu pa ni bilo kraja, kakor da se je bil izpremenil holm v prostrano planoto.

Pred njim je bila kamenita ograda, visoki klopi podobna, kakor zanj pripravljena.

Naslonil se je s komolci, položil glavo na roke. Po životu se mu je razlila prijetna toplota in tudi v lica mu je bilo gorko. Zatisnil je oči in sanjal.

Kesno v noč je že bilo, ko je stopil Šimen proti domu.

Ovratnik je zavihal visoko, da mu ni pihal ledeni veter naravnost v lica, in stopal v klanec s krepkimi koraki. Nebo je bilo jasno in svet se je svetil; razločil je pred sabo pot na sto korakov.

Postal je, sklonil se in gledal sledove v snegu. Ni še dolgo, kar je hodil človek tod. Ne veter ni razpihal sledov in tudi še zamrmnili niso ob robah.

Nenadoma je hlapec skočil; s tremi koraki je stal ob kameniti ogradi; pokleknil je v sneg in se nagnil nad črno truplo, v snegu zakopano. Na obrazu in na rokah se je naredila tenka ledena skorja in tudi suknja je bila že trda kakor iz lesa. Hlapec ga je stresel; zgrabil je pest snega in ga drgnil po obrazu, po prsih, po rokah.

„Hej, človek krščanski, vzdrami se, odpri oči, izpregovori besedo, če si živ!“

Duhovnika se je polastila divja razdvojenost. „Da, kaj sem storil? Kaj me je zapeljalo? Kako je to mogoče?“

Pred župniščem sta lajala in grozila oba klateža, ljudje so se ustavljali, Barica pa je v kuhinji jokala. Edino Hanzek ni izgubil prisebosti in je vprašal: „Prečistiti, ali naj jih z bičem naženem?“

„Nikar, fant, pusti ju, naj kričita,“ se je nasmehnil Holoubek in je brez večerje odšel v svojo sobo. V sencih mu je silno koval in glavo so mu hoteli možgani raznesti.

„Strašen dan sem preživel danes,“ je zavzdihnil bolešno, odlagajoč klobuk in plašč. „In da bi vsaj imel koga — kakšno verno dušo — ki bi me mogla razumeti, toda tako sam, čisto sam moram vse prenašati. — Ah, kje je markovski gospod župnik!“ je nepričakovano vzdihnil in sedel k mizi. Ta osamljenost ga je tako težila, da je celo razbolelo glavo moral podpreti in jo objeti z obema rokama, tako težka se mu je zdela, prav tako, kot bi mu hotela počiti.

Kričanje zunaj se je oddaljevalo, priimki in grožnje so ugašale brez odmeva kakor rakete, morda se je pojavil pred župniščem celo stražnik ali orožnik, Holoubek tega ni vedel in se ni brigal za to. Toda večerna tišina mu ni prinesla utuhe. Sedel je v temi, toda misli, s katerimi se je v poslednjih dneh ukvarjal, so vendarle našle pot k njemu. Kakor pregnani ptici so se vračale in vsedale v njegovo glavo.

„Še reveži se rodijo lažnivi,“ je vzdihnil. „ni čudno, da se pretvarjajo, saj jim je tudi to prirojeno. Sinovi so tega zlaganega kraja,

Popotnik se ni ganil; lica so ostala mrzla, ustnice se niso premaknile in pol odprte oči so gledale mrtvo. Hlapcu samemu je bilo mrz od strahu in od žalosti. Položil je lica na popotnikove prsi in poslušal; srce ni več utripalo. Nato mu je napravil znamenje križa na čelo, na ustnice in na prsi.

„Kaj bi zdaj z njim?“ je pomislil. Ni premišljeval dolgo, temveč naložil ga je na ramo in se napotil s težkim bremenom dalje, naporno sopeč in globoko sključen.

„Težak si, dragi moj, težak za moj stari hrbet,“ je premišljeval spotoma. „Toda kako bi godrnjal, če mi je Bog naložil to breme! Čudo božje! Strah me je bilo poprej, ko sem slišal mrtvaški klic iz samote, in zdaj mi je tako lahko pri srcu, ko nosim na rami mrtveca samega.“

Preložil je mrtveca na drugo ramo, tako narahlo in previdno, kakor da bi nosil spečega otroka.

Odprl je vežna vrata, odprl duri ter stopil v izbo. Samo belo nebo je svetilo vanjo. Plamen je ugasnil in ura na steni je molčala.

Skrbno je položil hlapec mrtveca na klop ob peči, s tresočo se roko je prižgal luč v kozarcu in stopil k postelji. „Mati!“

Položil je roko na čelo, na lica, na roke; oči so se mu zasolžile, velika žalost je segla v njegovo srce. Pokrižal je njo in sebe, nato je stopil k mrtvecu in položil na posteljo tudi njega in ga odel.

Plamen je gorel visoko, sijal je naravnost na oba obraza, ki sta ležala na vzglavju tesno drug ob drugem. Hlapec je postavil stol ob posteljo in sedel. Čudno težko mu je bilo pri srcu. Iz njegovih oči, nevaženih solza, so padale kaplje na lica. Više je švignil plamen, hlapec se je ozrl na mrzla blede obraza, mirno speča, in tedaj ga je spreletelo kakor spoznanje. V svetli luči so se obema smehljale mrtve ustnice, radost je bila razlita po licih, sveta rebeška svetloba.

Ločitev

V pristanišču na obali sva nedavno se ločila, svetla solza ob razhodu nama se je utrnila.

Milo kakor v poslovido je sirena zajejala; tvoja roka z belim robcem s krova mi je zamahljala.

Morje pljuska ob bregove, parnik mu gladino orje; zmeraj dalje se pomika, plove na odprto morje.

Zadaj se valovje zbira, da vodeno gaz zagrne; čas tako mladost odganja ter jo nikdar več ne vrne.

Limbarski

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 38. nadaljevanje

Jaz bi se tu ubila, zato se oglej za kako drugo gospodinjjo — hvala Bogu, da imam kam iti — tujci pa te bodo že naučili brigati se za stvari in računati.“

Vse to je povedala Barica trdo in odločno. Mrak se je že tihotapil v župnijsko družinsko sobo, tako da Holoubek ni dobro videl sestrini v oči, pa tudi ni hotel vanje pogledati, kajti skesano je priznal, da ima v vsem prav. Navadil se je na to brezskrbno udobnost, dal je, ko je imel, objubil, kadar ni imel, pa nešteto krat ni vedel, kam se je ves denar razlezel. Računal je, koliko je dobil najemnine, koliko je prineslo gospodarstvo, kaj je izdal, toda naj je računat, kolikor je hotel, nikoli ni mogel priti do pravega zaključka. Kolikokrat mu je sestra mirno in dobrohotno očitala, nikdar pa ne tako ostro in odločno, nikoli mu ni grozila z begom. In je zmožna kaj takega narediti. Mora jo pomiriti in pregovoriti. V žitnici ima ječmen in Hanzek ga bo takoj jutri odpeljal v pivovarno, zanj dobi par stotakov in vse jih bo dal Barici za nekaj mesecev vnaprej in poplača tudi stare dolgove. Ne bom se samo klatil po polju, prepeval z otroki, prašil cerkev, lazil po podstrešju, iskal obtolčene sohe in razcefrane slike. Tako bo storil kot ob prihodu v Trešče; gospodarstvo prupe zopet sam v roke, Barici se s tem prikupi, polovico skrbi ji odvzame ... Samo ko bi mu glava dala mir ...

Pravkar ji je hotel povedati, ko na hodniku zadonijo trdi in jezni koraki in takoj tudi robati glasovi:

„Taki so duhovniki! Tako ravnaajo z revnimi ljudmi!“

„Joj mene! Tu so! Vrnili so se!“ je zaklicala Barica.

„Kaj pa želite?“ je odprl Holoubek vrata in stopil na hodnik.

„Kar nam gre! V gradu so nam oči odprli. Tam so nam povedali, da ima volilo župnik v rokah, da ga on razdeljuje.“

„Tako so vam rekli v gradu?“ se je začudil Holoubek in zahotelo se mu je smejati se.

„Da, tu naj to iščemo. Ne prosimo, razumete, mi zahtevamo svoje, ta nas je pa naglala, utajila vam je to, ta farovška k... a.“

„Ven!“ je zakričal Holoubek, da je njegov glas zagrmel po župnišču, kakor bi udaril zvon. Vzkipel je naglo in silno; vse, kar ga je danes mučilo in morilo, seznam revežev, njegov pogovor z Jino in Baričini očitki, vse to ga je naredilo občutljivega, naglega, razdraženega. Ta odurna beseda, ta strašna krivica, storjena brezbrambni sestrini, je učinkovala kakor iskra v sodu smodnika.

„Če bom hotel, to je ...“ se je znova oglašil neznanec. Toda tega stavka ni končal v župnišču, ampak pred župniščem, kamor je tekkel, suvajoč pred sabo svojega manj drznega tovariša.

Holoubek je zaloputnil vrata, jih zaklenil, toda komaj je zaškrtnala ključavnica, je začul, kako se mu v duši nekdo glasno roga.

„O, lepo preganjaš zlo z dobroto. Lepo skrbiš za uboge.“

v tukajšnjih razmerah so zrasli, zato morajo biti zlagani in ne morejo drugače. Kljub temu bi moral ta ravninski svet odgajati odkrite, odprte ljudi, nekoliko lahkomišelnosti, toda vesele in radostno živeče, ki ne poznajo razrednih razlik niti v gostilni, niti pri zabavi. Zakaj se temu kraju to ni posrečilo? Zakaj rasto tu polovičarski ljudje, nalomljeni trsi, ki jih veter maje? Zakaj ne gori njih duša v čistem, žarečem plamenu, ampak samo brli in se kadi. Zakaj po vetru plašč obračajo v politiki, v veri in v družabnih stikih, kadar to terja gmotni dobiček ali kaka druga korist. — Oj, gore, gore!“ je švignil nenadoma visoko v Holoubkovi duši spomin na Markov. Gorjanci in gorjanke so stali pred njim, kakor jih je tam srečaval in kakor jih je v nedeljo videl pod prižnico, skromni, sprejemljivi kakor otroci, celo preveč občutljivi. Bolesti niso mogli gledati, ne bede, ne krivice in zapostavljanja ... Požar ali toča v eni občini je zadela ves kraj, mlinarjev spor z grofom za odvod vode iz ribnikov ni razburjal samo mlinarja, ampak vso občino. In kako so se znali veseliti! Tam niso poznali zaprtih zabav „samo za povabljen“, niti posebnih mest, ne rezerviranih iniz, kajti tam ni bilo razločka med revnimi in bogatimi. Stari goštač je smel mladega gospodarja tikati in ga je tudi tikal, kmet pa mu je rekel kot starejšemu „vi“ in „striček“. Tudi to je Holoubku ugajalo, kako so se znali držati svojega. Kar je takle gorjanec rekel, to je tako držalo kakor trda v deblo zarasla grča. „Trdoglavci,“ se je hudoval nekoč nanje gospod župnik, „kar si vtepejo v glavo, od tega jih s parom konj ne odtrgaš.“

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 14.9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob 16.00 uri.

DOBERLA VAS — PLIBERK

Ponovno smo že pisali o razmerah zvezne ceste iz Dobrle vasi do Pliberka in poudarjamo še enkrat krivično ravnanje deželne vlade.

„Kärntner Landes-Zeitung“ je namreč v svoji 14. številki pisala, da so se sestali pri deželni vladi odgovarjajoči možje pod predsedstvom dr. Karisch-a, da se pogovorijo o situaciji nadaljnjih cestnih poprav na Koroškem.

Iz tega pogovora pa je razvidno, da se deželna vlada za nas sploh ne zanima in še manj, da bi popravila saj nekoliko zvezno cesto iz Dobrle vasi do Pliberka. Kakor je iz članka razvidno hočejo skoraj vse ceste na nemškem Koroškem že modernizirati, le zvezne ceste slovenskih krajev še za nujno potrebo ne popravijo, boljše rečeno: je škoda za vsak groš.

To se predvsem izraža tudi v sledečem stavku, ki ga podam dobesedno: „außer dem Ausbau der Möltaler Straße die „Modernisierung“ der Straße Glanfurt-Feldkirchen und über den Griffner Berg“.

In še več drugih poprav na zgornjem Koroškem omenjajo. Gotovo tudi sami slutijo, kakšna je naša cesta, zato tudi niso pustili zadnjič dr. Körnerja skozi Podjuno, ker bi se preveč „blamirali“.

Vi, gospodje okoli deželne vlade, oglejte si prej položaj naših slabih cest, zlasti cesto, ki se vije skozi Šmihel, in potem se šele vsedite k mizi in se pogovarjajoč odločajte. Vedite pa, da smo raznih fraz, s katerimi ste nas že ob času volitev obsuli in od katerih se še niti ena ni spolnila, davno siti. Mi hočemo videti že vendar enkrat dejanja in dokler jih ne vidimo, tako dolgo se bomo borili za naše pravice.

ŠT. ILJ OB DRAVI

In že nam pojejo zvonovi! Pripeljali smo jih v soboto, dne 29. septembra s kolodvora v Vrbi, kjer so že teden dni čakali. Trije pari konj v treh vozovih so vlekli naše tri zvonove. Veliko faranov, požarna bramba, tete in godba; vse se je zbralo na kolodvoru v Vrbi, da smo na ovenčane vozove — že drugič — sprejeli tako težko pogrešane zvonove. Povsod so čakali ljudje in gledali spreved, povsod si videl samo smehljajoče obraze in vsi so govorili: Bog daj, da nam ostanejo“.

V nedeljo, 30. septembra, so nam jih č. g. prošt Benetek ob asistenci dekana Koširja iz Žihpolj, župnika Stiha iz Bilčova in novega logaveškega provizorja, č. g. Sturma blagoslovili. Vreme nam žal ni bilo ugodno, sicer bi bilo ogromno ljudi.

Eden, veliki zvon, je namenjen spominu naših vojnih žrtev, drugi njim, ki so se srečno vrnili in tretji tem, ki so se sicer vrnili, ali so žal pohabljeni. Iz vrste prizadetih so bili tudi botri.

To vse so nam č. g. prošt Benetek tako krasno naslikali v pridigi, da smo se vsi jokali in ne na zadnje tudi — sami.

Potem so bile deklamacije, ki so jih imele družice. Predvsem moramo čestitati Markovčevi Trudiji. A ne bi bilo dovolj slovesno, ako bi ne bilo, bi rekel ne svetovno, pač pa — evropsko znanih šentiljskih pevcev pod vodstvom Pavleta Kernjaka. Pri pojedini pri Markovcu so se jim posebej zahvalili č. g. prošt in omenili, ko so se pred 41 leti kot provizor poslavljali iz Št. Ilja, da so jim zapeli tisto večno lepo Gregorčičevo:

In to ti nič ni mar,
da dragi, srčno udani,
ti kličejo — ostani!

Tako smo se kljub bolj slabemu vremenu imeli dobro in cele gručice ljudi so cel popoldan čakale, kdaj se bodo oglasili zvonovi. Saj na to smo ja bli vsi najbolj radovedni, ker se je reklo, da niso bronasti.

Okrog štirih popoldne so se oglasili zvonovi. In vsi smo se obrnili veselo na našega župnika g. Kanaufa, ali nam le niso molče naročili — bronastih? Tako krasen mil glas je, da se nam zdi, da so se vrnili

Pri nas na Koroškem

prejšnji. Ulila jih je že znana solnograška livarna Oberascher.

Zvonovi imajo tudi napise, ker pa pri nas ne smejo biti taki napisi, ki jih moremo brati in razumeti, so napisi — latinski. Ne vemo čemu so, ko jih pa kvečjemu en sam človek v fari zna brati.

Dobili pa smo zvonove nepričakovano hitro in se nismo utegnili niti do dobrega kregati, kot je pri taki priliki navadno, češ naj kupi zvonove far sam ali pa škof ali pa država, saj jih jaz itak ne rabim itd. Sedaj so pa vsi, res vsi brez izjeme zadovoljni in vidiš stati ljudi s solznimi očmi na cesti ali pa pri delu, ko zvonijo.

Daj Bog, da bi služili svojemu namenu še v pozne rodove in oznanjali mir in bratstvo na vaši, v fari in med narodi.

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

V torek, dne 16. oktobra t. l., smo obhajali zopet dvojno poroko! Šimanov Pepi in Mara sta se naveličala samskega stanu. Zato je šel Jožef Dlopst po Sperdienovo Trezko v Strpno vas, da bi si ustanovila svoje ognjišče v Breški vasi pri Konečniku. To malo posestvo je Terezija Konečnik dobila po rajnemu stricu, Jožefu Konečniku. Pepi se je že naveličal pobijati se po Peci kot drvar in se bo najbrž lotil svoje čevljarske obrti, da bo tako lažje ostal doma pri svoji mladi ženi. Sperdienova mama pa bo Trezko težko pogrešala, ko ni „ta male“ pri hiši. Tako bo morala Trezka zaenkrat materi še pridno pomagati tudi doma v Strpni vasi, dokler ne pride k Sperdienu mlada gospodinja.

Marija Dlopst pd. Šimanova Mara pa si je zbrala v Vogrčah svoj novi dom pri Rogaču. Misli bi si človek, da je na potovanju pri svojem poklicu kot nakupovalka našla svojega ženina, pa baje ni tako. Na ojet je rada hodila in tam je našla tudi svojega moža! Hanzl pa je kar vesel, da je dobil tako veselo družico. Ko so ga sestre vse zapustile in šle po svetu, naj bi bila mlada žena opora Rogačevim staršem. Janez Sadjak pd. Rogač pa bo kot priden in delaven zidar naprej sukal lopatico.

Zimski plašči in obleke modernega kroja v trgovski hiši

BRUNNER
Celovec — Klagenfurt

Cerkveno poroko smo imeli v torek, ob 12. uri v farni cerkvi svetega Mihaela s poročno mašo. Cerkvene obrede so opravili domači g. župnik. Pevci so med cerkvenim opravilom lepo peli. Poročni klečavnik, pogrnjen z belim prtom, je bil lepo okrašen, kakor vsakokrat ob priliki poroke. Na življenjsko pot so dali g. župnik obema paroma lepe in resne opomine ter jima želeli obilo sreče, blagoslova in milosti.

Res veselo in prijetno svatbo smo imeli pri Likebu. Obilo sorodnikov in znancev se je odzvalo povabilu, tako, da se je na polnila svatovska dvorana do zadnjega kotička. Za dobro razpoloženje je skrbela Likebova gospa z dobro kuhinjo in izvrstno kapljico. Kratek čas pa so nam preganjali vrli šentvidski muzikantari. Godejo pa tako izvrstno, da spravijo staro in mlado na noge. Posebno se odlikuje muzikantar na bobnu: kar veselje ga je gledati in občudovati, kako pri njem igra cela njegova narava. Tako so nam urce hitro tekale in jutranje sonce nas je šele spremljalo vsakega na svoj dom. Novoporočencem pa želimo obilo sreče, blagoslova in milosti, ter kličemo: na mnogo, mnogo let!

MALOŠČE — BEKŠTANJ

Opozorili smo že v „Našem tedniku“, da moremo objavljati samo one dopise, ki so čitljivo podpisani s polnim in pravim imenom. Uredništvo imena podpisnika nikomur ne izda in ostane to uredniška tajnost. Vendar pa mora uredništvo zahtevati, da so vsi dopisi podpisani, ker mora nekdo

uredništvu jamčiti za resničnost navedb v dopisu.

Zato prosimo dopisnika iz Malošč, ki nam je poslal daljši dopis z nečitljivim podpisom, da nam sporoči svoj naslov. Šele nato bomo mogli dopis objaviti.

KNEZA

Dolgo časa se nismo oglašili, sicer pa moramo vsem povedati, da imamo ravno sedaj toliko dela. Smo namreč visoko na gori in spravljamo komaj krompir. Med tem časom je seveda že zapadel sneg, ki ga je pa preljubo sonce kaj hitro snedlo.

Našo šolo so zadnje čase prav okusno uredili. Iz Celovca so prišli pleskarji, ki so vso šolo prepleskali. Sedaj so tesarji na delu, ki bodo našo šolo še obili z deskami, da ne bodo njeni prebivalci pozimi zmrznili.

Na naši šoli smo dobili tudi novega učitelja v osebi g. Kurbusa. Otroci so se ga že privadili in ga imajo zelo radi. Upajmo, da se jih bo privadil tudi on in da nam ne bo utekel, kakor se že govori.

Nagrobne svečke — paket 7 šilingov in nagrobne lučke najceneje pri

F. SIEBERT

Celovec-Klagenfurt, Stauderplatz 8

Kljub ogromnemu delu se vendar pridno ženimo. Pred kratkim smo izgubili dobro sopranistino cerkvenega zbora Marijo Slamanig pd. Šusterjevo; omožila se je in zapustila je našo farno. Ravno tako bo naredila Rebernikova Anči, ki bo pa šla na Suho, da bo tam lahko stregla svoji „slabši“ polovici. Seveda, če bo šlo tako naprej, nam ne bo več ostalo deklet in sami jih bomo morali kje drugje poiskati. Zato bo pa najboljša, da razpišemo za „tujce“ poseben davek, če se hočejo pri nas ženiti.

Naši pridni pevci in pevke so Ančiji pri ojetih v župančevih gostilni zapeli v slovo nekaj lepih pesmi. Obema mladima paroma želimo na njuni novi življenjski poti obilo božjega blagoslova in kup otrok.

ZELUČE

Pretresljiva in žalostna novica je doletela v četrtek, dne 18. oktobra pozno popoldne Brancejevo družino. — Šestnajstletna Anica in njen brat Tevži sta na skednju rezala

Tudi vi kupite dobro in poceni v trgovski hiši

BRUNNER
Celovec — Klagenfurt

koruznico. Ko sta končala z rezanjem voza koruznice, je odšel Tevži k motorju, da ga ustavi. Medtem pa je tudi Anica, ki je ostala sama na skednju, verjetno hotela, kakor že večkrat doslej, ustaviti transmisijo. Pri tem pa jo je zgrabila konopljen vrv, ki je visela na transmisiji in ki pri mletvi služi za pogon mline. Ko je vrv zgrabila nesrečno Anico, jo je vrgla na transmisijo in pri udarcu v strop skednja je zadobila uboga Anica zelo težke telesne poškodbe, ki so bile najhujše na glavi. Nezvestno Anico so rešili s transmisije in ko je že po približno 3/4 ure prispela prva pomoč iz Celovca, so mogli ugotoviti samo smrt vsled težkih poškodb.

V nedeljo, dne 21. oktobra je bil pogreb. Izredno velika udeležba — saj je spremljala Anico skoraj vsa okolica na zadnji poti — je pokazala, kako je bila Anica priljubljena, saj res odkritosrečno vsi žalujejo za njo. Ob 9. uri popoldne je odšel pogreb, ki ga je vodil šentjakovski kaplan č. g. Česen, od doma žalosti. Pri Plavčevem križu pa je sprejel pogrebce, domači gospod župnik. Na pokopališču je ob grobu govoril g. kaplan, ki je omenjal dragocene lastnosti

naše Anice. Omenil je tudi, da je namerala odti Anica čez 14 dni v gospodinjsko šolo šolskih sester v Št. Jakobu. Ob nadaljnjih besedah g. kaplana je vsa množica pogrebcev jokala. — Domači pevci so zapeli Anici v slovo na Brancejevem domu: Oj, kak grenak, tužen, ob grobu pa: Nad zvezdami. — Anici naj Bog podeli večni mir! — Žalujoči mami, sestri in bratom izražamo najiskrenejše sožalje.

Naj še omenimo, da je Brancejevo družino meseca februarja leta 1950 zadela velika nesreča. Oče je bil po opravih v Celovcu. Ko se je hotel nato po opravljenih poslih malo odpočiti, je odšel v gostilno pri Longo. Nenadoma pa ga je tam zadela srčna kap in je takoj umrl.

Te dni je umrl v Rožku stric rajne Anice, pd. Blaže v Rožku. V nedeljo popoldne ob 2. uri je bil pogreb in sorodniki so od ene žalostne poti, od pogreba Anice v Bilčovu, odšli na pogreb v Rožek. Tudi umrlemu Blažju naj Bog podeli večni mir in pokoj! Družini pa naše sožalje.

KOTMARJA VAS

(Razajevi materi v spomin)

Razajka je legla k večnemu počitku v slovensko zemljo. Viharni časi so stresali Razajevino tekom zadnjih 40-tih let. Ona sama, Marija Prosekar, je v svojem družinskem življenju trpela hudo srčno bol. Mož v zaporu, ona sama s tremi otroci na domu in na poti v izgnanstvo, v katerem se je kopicilo trpljenje. Sina edinca so ji v taborišču iztrgali in ga vrgli na fronto, s katere se ni več vrnil. Mož iz taborišča v vojake in ujetništvo. Z veliko skrbjo v srcu in duši se je ona sama z dvema hčerkama julija 1945 vračala preko jezuitske kasarne v Celovcu na Razajevino. Trd je bil začetek, prazna in izropana hiša. Kmalu se je vrnil mož Tomaž in s pridnimi rokami je družina zopet pričela trpeti in skrbeti za svoj dom.

Sedaj pa je nenadna smrt odpoklicala Razajevino mater, da se odpočije od vseh življenjskih naporov in prepusti dom v skrb možu in hčerkam, ki bosta nadaljevala izročilo Razajevine.

Dne 18. oktobra so številni pogrebci spremili rajno Marijo Prosekar na kotmirske pokopališče; pogrebne obrede sta opravila župnik dr. Janko Mikula iz Hodiš in domači gospod župnik Franc Repnik.

Blagi pokojnici naj bo domača zemlja lahka, zaostalim pa naše prisrčno sožalje.

BAJTISE

Bliža se november, ki nas bo takoj prvi dan vabil na grobove naših pokojnikov. Na Bajtišah imamo dvoje pokopališč: eno cerkveno okoli cerkve in drugo občinsko, dvajset minut oddaljeno od cerkve, ob stari poti poleg štamca. Cerkveno je lepo ograjeno s popravljanim zidom, pri občinskem pa je žična ograja že več let deloma podrt, da živina na paši more neovirano priti med grobove. Boroveljska občina je letos res zgradila novo veliko pokopališče v Doleh, mislimo pa, da bi tudi bajtiško pokopališče mogla tako zagraditi brez posebnih stroškov, da bi bilo bolj podobno svetemu kraju.

Vse poljedelske stroje

kosilnice	mline
mlatilnice	za moko in zдроб
čistilnice za žito	grablje za
slamorenice	konjsko vprego
sadne stiskalnice	izruvače
dizel motorje	za krompir
kakor tudi:	gnojnične črpalke
mlečne centrifuge	električne plotove
stroje za	za pašnike
surovo maslo	električne motorje
	i. t. d.

živalne stroje nove in rabljene
rabljene že od S. 750.— naprej)
Bencinske motorje rabljene (generalno popravirane)

nudi najugodnejše:

MAX TRAUN

Pliberk - Bleiburg, Kumeschg. 14

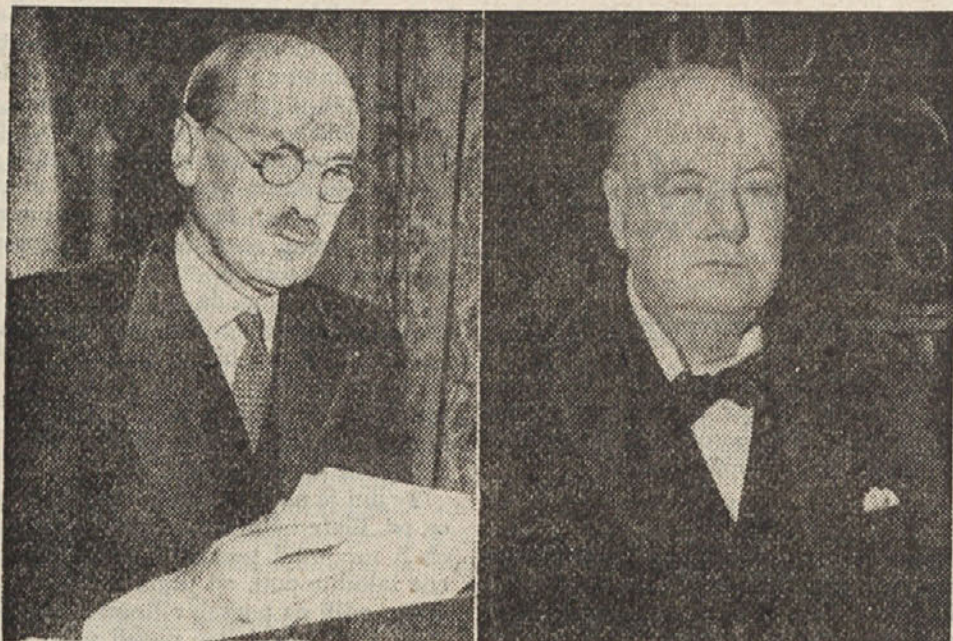
Glavno zastopstvo AGRIA-univerzalnih strojev, ki sejejo, okopavajo, gnojijo, osipajo, mlatijo, molžejo in prevažajo vse z istim strojem. — Zamenjam ali vzamem v račun tudi rabljene benzin- in dizel-motorje.

Učitelji, pozor!

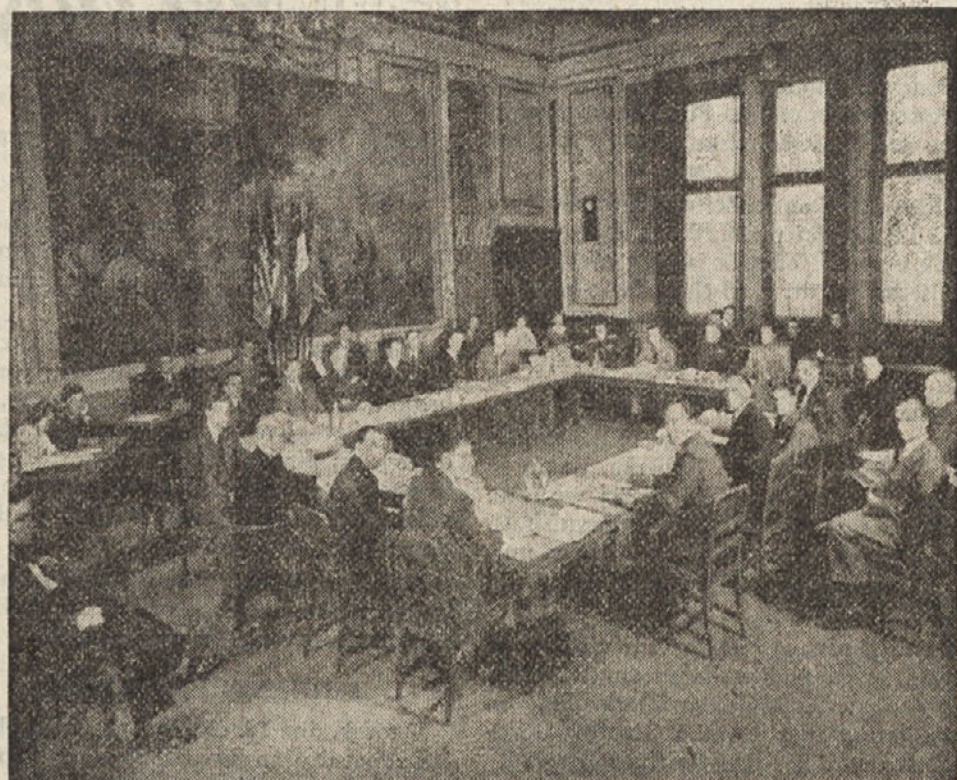
Naročite ob začetku šolskega leta:

1. Slovensko slovnico (skupaj I., II. in III. del) . . . šil. 1.50
2. Zvezdice (pesmi) . . . šil. 2.—

Svet v sliki

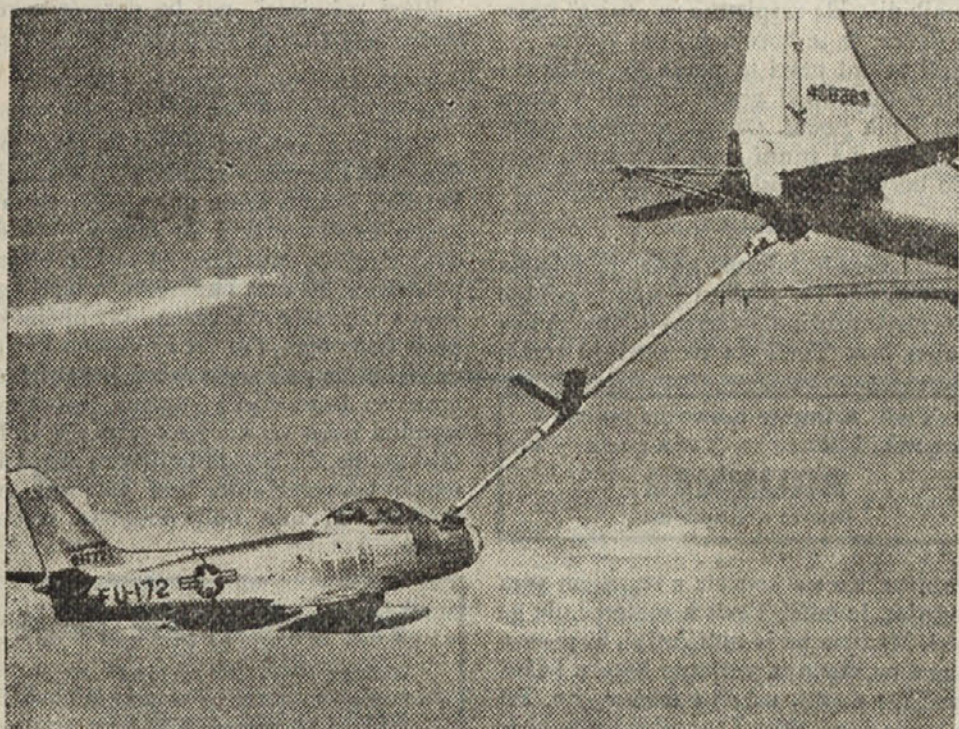
Pri volitvah na Angleškem bo odločal angleški narod dne 25. oktobra med delavsko in konservativno stranko, katerih predstavnika sta Clement Attlee in pa Winston Churchill.

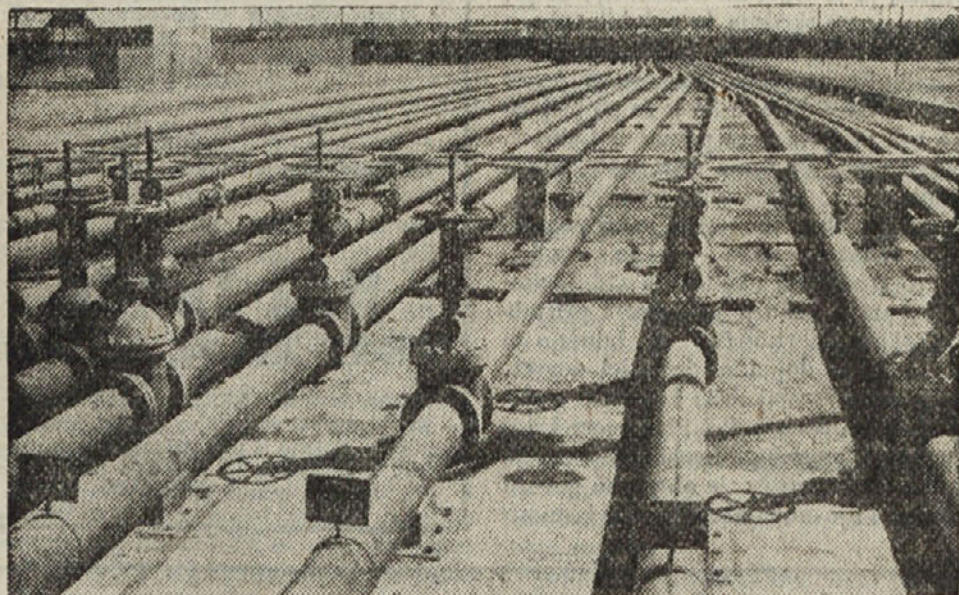
Sesto leto že „vlada“ na Dunaju Zavezniški svet. Ob šesti obletnici ga tudi kaže gornja slika. Ob štirih mizah sedijo štirje visoki komisarji, vsak s svojim štabom.

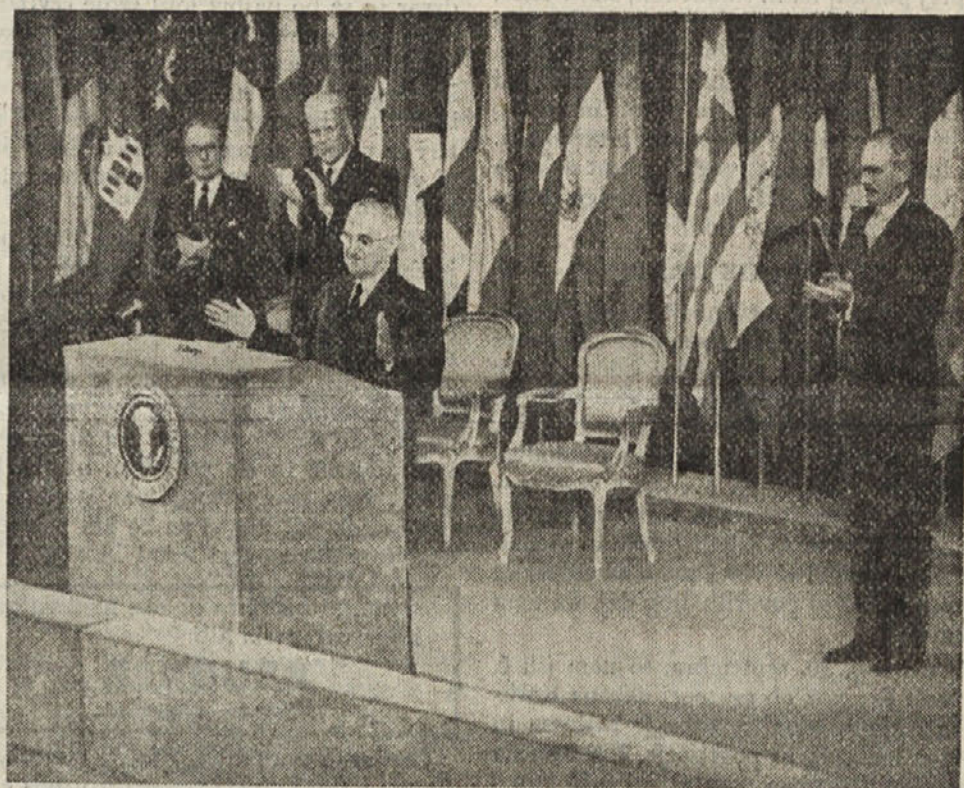
Največja železniška nesreča v zgodovini avstrijskih železnic se je dogodila v Langenwangu pri Mürzzuschlagu, kjer je zavozil brzovlak v tovorni vlak in je bilo pri nesreči 20 oseb mrtvih, 38 pa težje ranjenih.

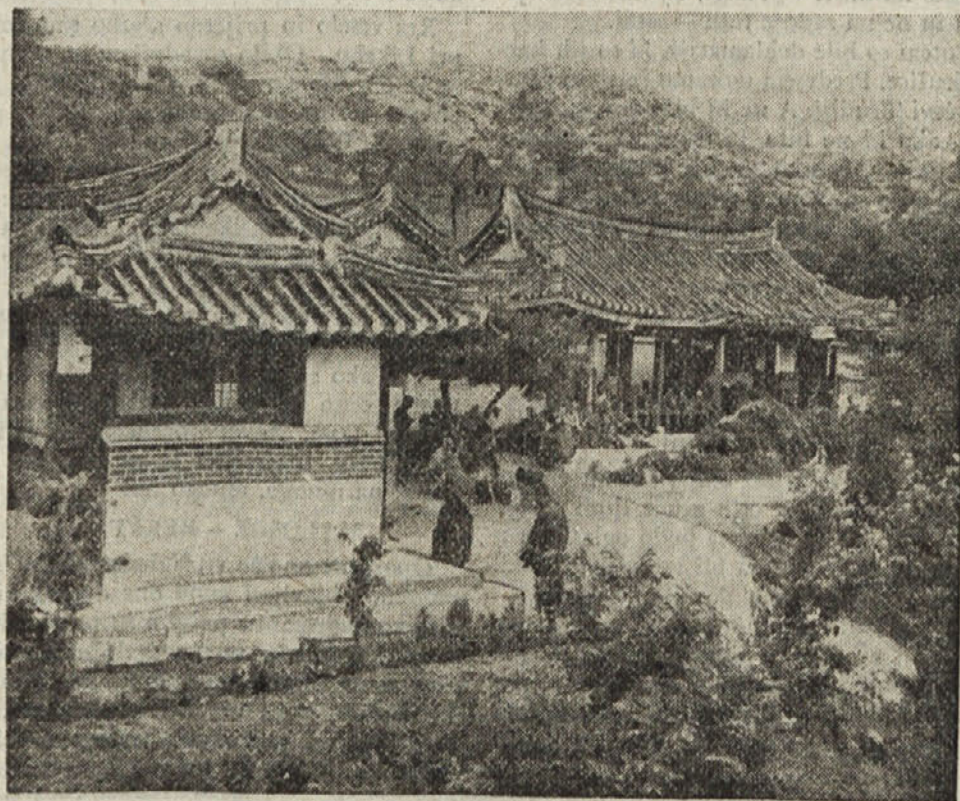
Ameriška letala na reakcijski pogon dobivajo potrebno tekoče gorivo iz posebnih „letečih tankov“ visoko nad oblaki.

Skoraj 3000 km oljnovodnih cevi, ki jih je dala zgraditi angloiranska petrolejska družba ob Ferzijskem zalivu, je praznih zaradi nerešenega spora o poddržavljenju petrolejske industrije v Perziji.

V San Francisku, kjer je 49 držav podpisalo japonsko mirovno pogodbo, je konferenco otvoril predsednik Združenih držav, Harry Truman. Za predsednikom na desni ameriški zunanji minister Dean Acheson.

Pogajanja za premirje na Koreji so se razbila in poslopje v Kaesongu (ki ga vidimo na sliki), kjer so bila pogajanja, je ostalo prazno.

Volitve v kmetijsko zbornico

Volilne stranke in kandidatne liste

Do 26. oktobra je bil še čas za reklamacije zaradi popravka in izpopolnitve volilnih imenikov. Po tem času volilnih imenikov ni mogoče več popravljati in izpreminjati.

Naslednji teden je določen po zakonu o volitvah v kmetijsko zbornico za vlaganje kandidatnih list.

Do 4. novembra t. l. morajo vse volilne stranke, ki vabijo na volitve, vložiti kandidatne liste. Ker bodo volitve v tri ustanove (to je v občini zbor Deželne kmetijske zbornice, v odbore Okrajnih kmečkih zbornic in v Krajevne kmečke odbore) naenkrat, bo treba vložiti tudi tri kandidatne liste naenkrat.

Kandidatno listo za Krajevni kmečki odbor je treba vložiti pri občinski volilni komisiji in jo mora podpisati vsaj pet volilnih upravičencev občine.

Kandidatno listo za odbor Okrajne kmečke zbornice je treba vložiti pri okrajni volilni komisiji in jo mora podpisati vsaj dvajset volilnih upravičencev okraja.

Kandidatno listo za Občni zbor deželne kmetijske zbornice je treba vložiti pri deželni volilni komisiji in jo mora podpisati vsaj petdeset volilnih upravičencev v deželi.

Ker bodo naši zaupniki vlagali kandidatne liste za Krajevne kmečke odbore pri občinskih volilnih komisijah samostojno (kandidatne liste v okrajih in deželi bo vložil volilni odbor), naj točno upoštevajo naslednja navodila:

Krajevni kmečki odbor sestoji po zakonu iz 6 odbornikov in 6 namestnikov. Odbor izvoli iz svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika.

Kandidatna lista za Krajevni kmečki odbor mora v skladu s temi predpisi vsebovati primerno število kandidatov.

V krajevni kmečki odbor je mogoče kandidirati samo naravne (fizične) osebe:

- ki imajo volilno pravico v Kmetijsko zbornico (ki so torej vpisane v volilnem imeniku),
- ki so 1. januarja 1951 že izpolnile 24. leto starosti,
- ki so avstrijski državljani in
- katerim po § 18 lit. k) zakona o nacistih iz leta 1947 ni odvzeta pravica, da bi smeli kandidirati.

Predlog kandidatne liste mora, kakor rečeno, biti do najpoznejše 4. novembra ob 24.

uri predan občinski volilni komisiji oz. predsedniku občinske volilne komisije.

Kar se tiče števila kandidatov, ni potrebno, da jih je v predlogu imenovanih dvajset, vendar primerno položaju v občini imenujete vsaj štiri več, kakor pa se nadejate, da bi ob volitvah dobili skupno odbornikov in namestnikov (primer: pričakovati je, da bi dobili v Krajevni kmečki odbor 2 odbornika. Za vsakega je potreben še po en namestnik. V tem primeru jih kandidirajte vsaj osem).

V primeru, da bi volilna komisija ugotovila, da eden od predlaganih kandidatov ni upravičen kandidirati ali pa če eden kandidatov odstopi ali umrje, je treba namesto njega imenovati novega kandidata in to najpozneje do 15. novembra ob 24. uri. Za njegovo imenovanje pa ni več potrebnih pet podpisov, temveč zadostuje podpis pooblaščenca (Zustellungsbevollmächtigter).

Volitve v Krajevni kmečki odbor odpadajo, če je bila do 4. novembra vložena samo ena kandidatna lista. Predlagani kandidati se v tem primeru smatrajo za izvoljene. Vendar morajo vsi volilni upravičenci občine voliti še v Okrajni kmečki in v Občni zbor Kmetijske zbornice.

Do 18. novembra t. l. morajo volilne komisije na javnem mestu razglasiti imena strank in njihovih kandidatov, ki so za te volitve vložile svoje kandidatne liste.

Naši zaupniki so dobili točna navodila, kako je treba sestaviti predlog za kandidatno listo. Ako bi nastale kljub temu še kje kake nejasnosti in negotovosti, se obrnite takoj na naš volilni odbor v Celovcu, Wulfengasse 15, telefonska številka je 35-38.

Tudi zaradi imenovanja volilnih prič so že dobili in bodo še dobili naši zaupniki točna navodila, po katerih naj se tudi ravna.

Do 15. novembra t. l. mora vsaka stranka, ki je vložila kandidatno listo, imenovati za vsak volilni lokal po dve volilni priči. Če do tega časa volilnih prič ne javi, izgubi ta volilna skupina pravico do nadziranja volitev. Zato ne zamudite roka za imenovanje volilnih prič.

Za volilne priče morejo biti imenovane samo osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku za volitve v kmetijsko zbornico. Volilne priče javi občinski volilni komisiji pooblaščenec volilne skupine ali stranke (Zustellungsbevollmächtigter) pisмено.

strojev na kmetijo, ako pa za te potrebe ni denarja na razpolago.

Kljub temu pa ostane neovrgljivo dejstvo, da je končni pogoj, da bodo kmečki ljudje ostali na kmetiji, v izboljšanju in v poenostavitvi dela na kmetiji. To pa je mogoče samo v tehnizaciji kmetij, v čim večji uporabi kmetijskih strojev. Pomanjkanju delavcev na podeželju moremo v bistvu odpomoči samo s čim večjo uporabo kmetijskih strojev in s čim večjo uporabo raznih kemičnih sredstev (n. pr. kemično zatiranje plevela).

Tudi preobremenitev kmečke gospodinjne moremo zmanjšati in olajšati z večjo uporabo tehničnih sredstev. Mnogo potov, mnogo hoje, mnogo dela bi s tem odpadlo, če so stanovanjske in gospodarske stavbe grajene bolj praktično, da je povsod vodo in da zamudno ter naporno pranje nadomestijo pralni stroji.

Težišče tehnične pomoči kmetu pri nornem kmečkem delu mora biti predvsem v tem, da se napor in trud pri delu zmanjša, in to tako pri delu na polju in travnikih kakor tudi pri delu doma v hlevu in v gospodinjstvu. Seveda za naše razmere niso vedno prikladni taki stroji kakor so primerni na širnih ravninah Amerike, tudi stroji morajo biti prilagojeni našim razmeram.

Stroji pa tudi ne smejo biti nikaka pravica velikih posestnikov, vsak — tudi najmanjši — kmet ima enako pravico do strojev, ki mu olajšajo delo in ki mu omogočijo hitrejšo in racionalnejšo, s tem pa tudi rentabilnejšo delo.

Zato pa je tudi predvsem dolžnost deželne vlade in je dolžnost Deželne kmetij. zbornice v Celovcu, da pri tehnizaciji kmetijstva skrbi pravično, in enako za vse kmete. Ni pravilno, kar se godi danes in kar se je godilo že vsa leta sem, da skrbita deželna vlada in pa kmetijska zbornica za izboljšanje kmetijstva in za olajšanje dela ter za odpomoč pri pomanjkanju delavcev na kmetijah predvsem in skoraj samo kmetom v severnem delu dežele. Našemu kmetu, ki si zaradi malih kmetijskih razmer sam najmanj more pomagati, pa ni pomoči od nikoder, četudi ravno tako plačuje davke in tudi ni nikjer rečeno, da smejo denar iz Marshallove ameriške pomoči dobiti samo in predvsem nekateri deli dežele.

Naš kmet takim kandidatom in takim skupinam, ki so že doslej tako postopali, pri volitvah v kmetijsko zbornico ne more zaupati. Zato bo volil le one kandidate, ki mu zagotavljajo večjo pravičnost in večje razumevanje pri olajšanju njegovega težkega gospodarskega položaja.

Nove cene umetnih gnojil

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je v sporazumu z zveznim ministrstvom za finance določilo nove najvišje cene za umetna gnojila. — Te cene so (v šilingih za 100 kg pri nakupu nad 50 kg in v skladišču prodajalca):

1. Kalijeva sol, 40 odstot. brez vreč 44.40
2. Zvepleno-kisla kalijeva magnezija (patent-kalij), 26 do 30 odstot. brez vreč 46.—
3. Superfosfat, 18 odstot. v vrečah 50.90
4. Thomasova moka, v vrečah 51.20
 - a) 15 odstot. 34.55
 - b) 16 odstot. 36.64
 - c) 17 odstot. 38.73
5. Apneni soliter in apneni-amonijev soliter, 15.5 odstot., brez vreč 100.72

Pri dobavah superfosfata in Thomasove moke v jutastih vrečah se zviša cena za 3 šilinge za 100 kg.

Ako primerjamo te nove cene s prejšnjimi cenami, vidimo, da so se cene Thomasovi moki zvišale za približno 20 odstot., kalijevi soli za 40 odstot. in superfosfatu kar za 50 odstot. Tudi pri novih cenah bo država še prispevala k ceni za vsak kilogram umetnih gnojil približno 50 grošev, kar moremo smatrati nekako podporo kmetovalcem pri nizki ceni kmetijskih pridelkov.

Četudi je res, da so umetna gnojila s tem povišanjem cen postala razmeroma draga, vendar pa ne bi bilo pravilno, ako bi zato sedaj kmetje umetnih gnojil ne kupovali. S tem bi škodovali samim sebi. Tudi pri sedanjih novih cenah je uporaba umetnih gnojil še rentabilna.

Pri nas se uporaba umetnih gnojil v zadnjih letih ni znatno povečala. Zato moramo in moramo ugotoviti, da je kljub vi-

sokim cenam uporaba umetnih gnojil na Holandskem, v Švici, v Belgiji, na Danskem in tudi v Zapadni Nemčiji — računano na en hektar njivske površine — mnogo višja. Moremo pa biti prepričani, da tudi tamkajšnji kmetje znajo računati in da tam kmetje prav gotovo ne kupujejo večjih količin umetnih gnojil zaradi večjega dobička industrije umetnih gnojil.

S poskusi je ugotovljeno in napredni kmetje to izpričujejo, da nam večja uporaba umetnih gnojil da rentabilne večje pridelke. Ako gnojimo na primer s 500 kg Thomasove moke, 200 kg kalijeve soli in 200 kg apneni-amonijevega solitra na en hektar travnika, bo pridelek večji za 15 do 25 centov sena in otave. Račun nam pokaže, da stane vsak kilogram več pridelanega sena 22 do 37 grošev.

Ravno tako je tudi pridelek krompirja pri uporabi odgovarjajoče količine umetnih gnojil in pri uporabi dobrega semena povprečno za 6000 kg na hektar večji. Ali je tako povečanje pridelka še rentabilno ali ne, to si more vsak kmet sam izračunati. Podobno je tudi pri pridelku krmilne pese, koruze in žita vseh vrst.

Tudi ne bi bilo pravilno, ako bi zaradi razmeroma najmanjšega povišanja cene uporabljali samo večje količine Thomasove moke. Naše zemlje potrebujejo ravno tako tudi kalija. Šele skupna uporaba umetnih gnojil, ki vsebujejo tako fosforno kislino kakor tudi kalij in dušik — in tudi na apno ne smemo pozabiti — nam zagotavljajo popoln uspeh.

Zvišanje pridelkov je nujni pogoj napredka naših kmetij. To zvišanje pridelkov pa moremo doseči samo z uporabo zadostne količine domačega hlevskega gnojja, z uporabo umetnih gnojil, z uporabo dobrega semena ter s pravičnim obdelovanjem zemlje in še s pravočasnim zatiranjem rastlinskih škodljivcev.

O jubileju dela

Te dni je praznovalo podjetje Katz & Klumpp, d. z. o. z. na Brnici pomembni jubilej, štiridesetletnico svojega obstoja.

Ustanovitelj podjetja, Kazimir Katz, je spoznal prednosti tega kraja za lesno industrijo, ki je podan z bližino državne meje, po obilici naravnih gozdnih zakladov in po bližini tržaškega pristanišča. Podjetje se je hitro razvijalo in rastlo, dobilo je ureditev za kyaniziranje (impregniranje), žago, stavbno delavnico, parno lokomotivo, lastno elektrarno, prevozno železnico.

Proizvodi tako najmoderneje urejenega podjetja so šli preko morja, predvsem v dežele ob Sredozemskem morju, kar je prinašalo dragocena tuja plačilna sredstva v našo avstrijsko gospodarstvo. Podjetje pa je dobavljalo potrebni material tudi domašim potrošnikom, predvsem poštni upravi in elektrarnam.

Danes zaposluje podjetje okrog 200 ljudi, za katere je tudi v socialnem oziru vse-

stransko zelo dobro preskrbljeno. — Tak razvoj podjetja koristi splošnemu državnemu gospodarstvu, posebej pa še okolici in okoliškemu prebivalstvu, ki brez razlike narodnosti to tudi uvideva.

Še nadaljni razvoj in podvig podjetja zagotavlja tudi okolnost, da je sedanjí šef podjetja, gospod dr. dipl.-ing. Helmut Katz tudi predsednik podjetja Katz und Klumpp AG v Nemčiji in to podjetje je spet lastnik važnih tovrstnih podjetij na Finskem, na Švedskem in v Nemčiji. Te zveze bodo gotovo omogočile še večji razvoj domačega podjetja na Brnici.

Ob svojem jubileju je podjetje počastilo vse uslužbence, ki so že nad 25 let pri podjetju. To je 14 oseb, med katerimi je mojster pri impregniranju, Filip Poglitsch, že 40 let uslužben pri podjetju. Vsem tem se je za njihovo delo oddolžilo podjetje z znatnimi denarnimi nagradami.

Tehnika v kmetijstvu

„Kmet je temelj države, kmet je stebler države!“ Take in podobne trditve so že zelo stare in jih prav dobro poznajo vsi politiki zlasti takrat, kadar je treba pridobivati in šteti volilne glasove.

Večinoma pa vse te trditve ostanejo samo besede in jim manjka — kar se pri nas tako rado zgodi — tudi dejanj. Dejanja pa bi se morala pokazati v tem, da bi vsi odgovorni za ta temelj države, za to največjo in najtrdnjejšo oporo države tudi skrbeli in da bi se brigali za to, kako ta temelj ohraniti in utrditi.

Samo priznavanje kmetijstvu, da je temelj države in naroda ter istočasno naštevaje razlogov, zakaj bežijo tako številni iz tega stanu v mesta in industrijo, to še ni nobena pomoč kmetijstvu.

KMEČKO DELO JE TEŽKO

Sedaj ko je v glavnem delo zunaj končano, moremo pomisliti nazaj na težave preteklega gospodarskega leta. Pri tem bomo najprej mogli in morali ugotoviti, da ravno na malih kmetijah dela kmet sam in da dela kmečka gospodinja, pa tudi kmečki delavci in delavke, ki pomagajo na malih kmetijah, in to, vse od spomladi pa do jeseni, da delajo ti vsi mnogo več kakor pa delajo delavci v katerikoli drugem gospodarskem podjetju, pa naj bo to industrija, obrt ali trgovina. Da je ravno v kmetijstvu in to posebej na malih kmetijah dela več, je vzrok v tem, ker te kmetije ne morejo dobiti dragih delavcev samo takrat, kadar je dela največ. Razen tega pa ravno malim kmetijam manjka denarnih sredstev za nabavo potrebnih strojev, s katerimi bi nadomestili manjkajoče delavce in bi tudi sebi olajšali delo.

Danes je svet razdeljen v dva nasprotna tabora, ki se razlikujeta kakor noč in dan

in se sovražita včasih kakor ogenj in voda. Oba sta si pa edina kljub vsemu v enem in to je: zahteva po povečanju kmetijske proizvodnje in zagotovitve prehrane za domače prebivalstvo v čim večji meri iz kmetijske proizvodnje v domači deželi.

To važno nalogo naj bi izvršil kmet. Ker se te naloge kmet že od pradednih časov zaveda, sprejema tudi danes kmet brez upora in mrmranja na sebe nalogo, da skrbi za prehrano naroda. Vendar pa je važen pogoj zagotovitve prehrane v tem, da tudi v težkih časih še vedno hoče ostati zadostno število ljudi kot kmetje in kmečki delavci na kmetijah.

Danes pa moramo vsak dan sproti ugotavljati, da je število delavcev na kmetijah vedno manjše ter iščemo razlogov, ki vodijo do tega stanja. Pri tem pa večkrat spregledamo važen razlog tega preseljevanja, ki je v tem, da življenjske in delovne razmere na podeželju večkrat niso v skladu s socialnim napredkom.

MELIORACIJA UMA

V modernem kmetijstvu je znano pravilo, da je izboljšanje zemlje in splošno izboljšanje gospodarstva po načelih najnovejših kmetijske praktične znanosti mogoče šele takrat, ko je preje že izvedeno izboljšanje ali melioracija kmetijskega znanja pri posameznih kmetovalcih. Toda pri tem pa zlasti pri nas prevečkrat pozabljamo, da tudi samo znanje nič ne pomaga, če pa kmet pri najboljši volji ne more izvesti tega, kar spozna za pravilno in kar tudi kmetijstvo današnjega časa zahteva. Ne more pa kmet izvesti tega, ker mu pač manjkajo denarne možnosti. Tudi vse znanje in tudi najboljša volja kmetova ne more pri čarati modernejšega načina kmetovanja in ne more pričarati potrebnih kmetijskih

Predsedstvo, ravnateljstvo in nameščenci Kmetijske bolniške blagajne za Koroško sporočajo s tem žalostno vest, da je njihov značajni in vestni bivši vodilni nameščenec, gospod

Hans Mikula
direktor v p.

umrl dne 14. oktobra 1951 po dolgi in težki bolezni v 64. letu življenja.

Draga pokojnika bomo ohranili v trajnem častnem spominu.

V Celovcu, dne 15. oktobra 1951.

Direktor: Načelnik:
Gottfried Görzer Karl Windisch

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah in praznikih od 7.15 do 7.45, v torek in izmenoma vsak drugi četrtek in soboto tudi od 18.30—19.00 ure. — Poročila pri vsaki popoldanski oddaji.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

ZA VSE SVETE
modni plašči od
kožuhovinskih plašč od
volnene obleke od
Macco-garniture

Ljudska trgovska hiša

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

LJUBLJANA (val 202.1, 212.4, 327.1 m)

Oddaje vsak dan od 5. do 7., od 12. do 15.30 in od 18. do 24. ure, ob nedeljah od 6.30 do 24. ure. — Gospodinski nasveti vsak torek in petek med glasbenim sporedom od 6.15 do 7. ure, ob torkih tudi ob 13.50. — Kmetijski nasveti ob nedeljah ob 16.50 — Kulturni pregled ob četrtkih ob 14.15 — Zanimivosti iz zdravstva in prirode ob sredah ob 19.40 in ob petkih ob 14.15 — Prireditelji slovenskih narodnih pesmi ob petkih ob 18.00 — Vsak dan ob 22.30 na valu 327.1 m oddaja za inozemstvo. 26. X. ob 12.00 slovenske ponarodele pesmi ob 17.10 narodne pesmi (fantje na vasi) 27. X. ob 14.15 pesmi s Koroške, Prekmurja in Bele Krajine.

Gledališče

Začetek ob 20. uri
26. 10. „Intimitäten“, premiera, veseloigra
27. 10. „Zigeunerliebe“, opereta
28. 10. „Der arme Jonathan“, velika opereta.

KINO

Celovec — Klagenfurt
STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 26. — 31. X.: „Gott braucht Menschen“

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30
Od 26. — 29. X.: „Der Wildfang“
Od 30. — 31. X.: „So endete eine Liebe“

Beljak — Villach
BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
Od 26. — 28. X.: „Zerro's Geisterreiter“ (I. del: „Das Geheimnis des goldenen Gottes“).
Od 29. — 31. X.: „Zerro's Geisterreiter“ (II. del: „Zerro's Rache“).

Barska kopel doma

z orig. neydhartinskim „Schwebstoff-om“
proti skrnini, ishiasu, protinu in ženskim boleznim

Zdravljenje z neydhartinško vodo

proti boleznim želodca, črevesja, jeter,
žolča in ledvic; dobiče v vseh apotekah
in drogerijah

Berite članek v šte. 39. lista „Naš tednik - kronika“

Razpošiljanje za Koroško:

Moorbad Neydharting, St. Ruprecht bei Villach

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!

List izhaja vsako sredo. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., letno 36 šil., za inozemstvo 3 dolarje. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik dipl. trg. Janko Urank, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Poštni čekovni urad šte. 69.793.

Za pasje vreme!

vseh vrst

dežni plašči

gumijasti plašči
plašči iz balonske svile
Hubertus plašči
Nylon pelerine in plašči

specialna trgovska hiša

za najboljša damska in moška gotova oblačila

Hainz

Celovec - Klagenfurt
Bahnhofstraße 17

„AIRPHIBIAN“

Ameriško civilno letalstvo je navdušeno pozdravilo novo vozilo, ki je istočasno letalo in avtomobil, takomenovani „Airphibian“.

Če hočejo uporabljati Airphibian kot avtomobil, takomenovani „Airphibian“

Beri in širi

„Naš tednik-kroniko“

24.70	modni plašči	864.—	gaberline hlače	240.—
12.10	športne obleke	363.—	lumber-jopič	128.—
22.50	štajerska obleka	432.—	kamgarn blago od	32.50
363.—	modna obleka	604.—	Otroški pulover	7.—
633.—	kamgarn obleka	676.—	dokolenke	7.50
			nogavice	9.10
			Kožuhovinski muf	

DIETMAR WARMUTH & CO. Beljak - Villach, Hauptplatz 26, tel. 41-03

avtomobil, mu odstranijo krila, propeler in trup (to naredi v razmeroma zelo kratkem času) in kabina, ki je montirana na štirih kolesih ter meri v dolžino tri metre, postane podobna udobni limuzini.

Airphibian lahko razvije v zraku hitrost 192 km na uro, na zemlji pa 80 km.

Damske Ripp-garniture
Macco 41.50
Ripp-garnitura, dvojno tkana
se odlično prilaga 64.85
Damske nočne srajce 66.60

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

BEHR - čevlji

Beljak-Villach, Italiener Strasse 17 in Widmannsgasse 43. — Velika izbira čevljskih izdelkov, specialna izdelovalnica smučarskih čevljev in gozdarjev.

MALI OGLASI

Katero slovensko dekle želi spoznati mladega kmeta, poštenega, pridnega in zelo dobrega, starega 24 let, z lepim posestvom med Labodom in Pliberkom. Dopise s sliko poslati na upravo „Našega tednika“.

Vso posteljnino, flanelaste rjuhe, prešite odeje (kovtre), gradl za modroce, lepo flanelo in barhant v bogati izbiri, ugodno pri Chiodi & Kassig, Celovec, Benediktiner platz 7.

NI VEČ MALARIJE

Malarijo, enega največjih vzrokov umrljivosti na svetu, so v Združenih državah skoraj popolnoma iztrebili. Leta 1945 so zaznamovali še 62.763 primerov malarije, leta 1950 pa samo še okoli 2000 primerov.

Pozor! Slovenske plošče!

Uprava „Našega tednika“ ima na razpolago manjše število slovenskih gramofonskih plošč. Zanimanci naj naročijo plošče pri upravi „Našega tednika“ in jih bomo poslali nato po povzetju. — Cena ploščam odgovarja približno cenam nemških plošč.

Morete naročiti plošče tudi za inozemstvo, in jih pošljamo naravnost naslovnikom, vendar pa je v tem slučaju treba plačati plošče v naprej.

Alenka — Ljubljanski nogomet
Kjer narcise cveto — Kodrolašček
Cej so tiste stezice — Ste videli barona
Ilepa ura solnce sije
Tri ljubce ljubiti — Ta zima že zapuša nas
Nocoj je ena luštna noč — Krojaček
Kmečki valček — Skoz vas
Moj očka ima konjička dva — Cez tri gore

Kupujem kože
zajcev, lisic, kun, dihurjev itd. po najvišjih cenah, trgovina usnja

HANS BONN

Celovec-Klagenfurt, Osterwitzgasse 4. — Telefon 46-84.

Kupi pri mojstru! Ne hodi k pomočniku!
Dunajski modeli krznenih plaščev

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt, Obstplatz 2

URADNE OBJAVE

Občina Poreče — Pörschach am Wörther See
TEDENSKI SEJEM

Na temelju dovoljenja nadzorne oblasti bo s takojšnjo veljavnostjo v občini Poreče — Pörschach am Wörther See tedenski sejem vsak petek v času od 7. do 12. ure dopoldne.

Ako pade petek na praznik, je tedenski sejem na predidajoči četrtek.

Vsi se opozarjajo na sejemski red, ki je razviden iz razglašene sejmšče.

Poreče — Pörschach am Wörther See, dne 19. oktobra 1951.

Zupan: Praschnig I. r.

Obiščite zajtrkovalnico

RAMUSCH

Celovec-Klagenfurt, Paradeisergasse (pri „Bezirkshauptmannschaft“). — Poceni pijače, dober zajtrk.

Šrot strelivo — „Rotweiler“ smodnik — vse lovske potrebščine — galanterija in igrače — svetlobne rakete

Ernst Krötschmer

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 24

Pozor, naglušni! Breplačno predvajanje vseh tipov: LV...\$ 1.605 OV...\$ 1.430 VV...\$ 1.270 AV...\$ 1.710 SV...\$ 1.400

Radio Schmidt, Celovec, Bahnhofstr. 22

Domača in inozemska bogata zaloga pnevmatik in gumijastih dušnic (Schläuche)

Avto hiša Kaposi & Co.

Celovec-Klagenfurt
Villacher Straße 51
Telefon 18-32